

---

**Овој документ е наменет единствено како документаристичко средство и институциите не преземаат никаква одговорност за неговата содржина**

► **Б**

**ДИРЕКТИВА 2003/87/ЕЗ НА ЕВРОПСКИОТ ПАРЛАМЕНТ И НА СОВЕТОТ**

**од 13 октомври, 2003 година**

**со која се воведува шема за тргување со квоти на емисии на стакленички гасови во рамките на Заедницата и со која се врши измена на Директивата на Советот 96/61/ЕЗ**

(текст со важност за ЕЕО)

(Сл. весник Л 275, 25.10.2003, стр.32)

Изменета со:

		Службен весник		
		Бр	страна	датум
► <b>M1</b>	Директива 2004/101/ЕЗ на Европскиот парламент и на Советот, Текст со важност за ЕЕО од 27 октомври 2004 година	(Л 338	18	13.11.2004
► <b>M2</b>	Директива 2008/101/ЕЗ на Европскиот парламент и на Советот, Текст со важност за ЕЕО, од 19 ноември 2008 година	Л 8	3	13.1.2009
► <b>M3</b>	Регулатива (ЕЗ) Бр. 219/2009 на Европскиот парламент и на Советот од 11 март 2009 година	Л 87	109	31.3.2009
► <b>M4</b>	Директива 2009/29/ЕЗ на Европскиот парламент и на Советот, Текст со важност за ЕЕО, од 23 април 2009 година	Л 140	63	5.6.2009

---

▼Б

**ДИРЕКТИВА 2003/87/ЕЗ НА ЕВРОПСКИОТ ПАРЛАМЕНТ И НА СОВЕТОТ**

**од 13 октомври, 2003 година**

**со која се воведува шема за тргување со квоти на емисии на стакленички гасови во рамките на Заедницата и со која се врши измена на Директивата 96/61/ЕЗ на Советот**

**(текст со важност за ЕЕО)**

ЕВРОПСКИОТ ПАРЛАМЕНТ И СОВЕТОТ НА ЕВРОПСКАТА УНИЈА,

Имајќи го предвид Договорот за основање на Европската заедница, а особено член 175 ( 1 ) од неа,

Имајќи го предвид предлогот на Комисијата ( 1 ),

Имајќи го предвид мислењето на Европскиот економско-социјален комитет ( 2 ),

Имајќи го предвид мислењето на Комитетот на регионите ( 3 ),

Делувајќи во согласност со постапката утврдена во член 251 од Договорот ( 4 ),

Со оглед на тоа што:

- (1) Зелената книга за тргување со емисии на стакленички гасови во рамките на Европската Унија поттикна дебата ширум Европа за одржливоста и можното функционирање на трговијата со емисии на стакленички гасови во рамките на Европската Унија. Низ процес кој опфаќа вклучување на повеќе засегнати страни, во Европската програма за климатските промени се разгледуваат политики и мерки на Заедницата, вклучувајќи и шема за тргување со квоти на емисии на стакленички гасови во рамките на Заедницата (шемата на Заедницата) која се базира на Зелената книга. Во своите Заклучоци од 8 март 2001 година, Советот ја призна особената важност на Европската програма за климатските промени и на работата која се темели на Зелената книга и ја истакна итната потреба од конкретно дејствување на ниво на Заедницата.
- (2) Шестата акциска програма на Заедницата за животна средина утврдена со Одлуката 1600/2002/ЕЗ на Европскиот парламент и на Советот ( 5 ) ги препознава климатските промени како приоритет за дејствување и овозможува до 2005 година да се воведат шема за тргување со емисии на ниво на Заедницата. Со оваа програма се препознава дека Заедницата е посветена на тоа да се постигне намалување на емисиите на стакленички гасови од 8% до 2008 – 2012 година во споредба со нивоата од 1990 година, и дека, на подолг рок, глобалните емисии на стакленички гасови треба да се

- намалат за приближно 70% во споредба со нивоата од 1990 година.
- (3) Крајната цел на Рамковната конвенција на Обединетите нации за климатските промени, што беше одобрена со Одлуката 94/69/ЕЗ на Советот од 15 декември 1993 година, во врска со заклучокот на Рамковната конвенција на Обединетите нации за климатските промени ( 6 ), е да се стабилизираат концентрациите на стакленички гасови во атмосферата на ниво што спречува опасно влијание на човековите активности врз климатскиот систем.
  - (4) Откако ќе влезе во сила, Протоколот од Кјото, што беше одобрен со Одлуката 2002/358/ЕЗ на Советот од 25 април 2002 година во врска со одобрувањето, во име на Европската заедница, на Протоколот кон Рамковната конвенција на Обединетите нации за климатските промени од Кјото и заедничкото исполнување на обврските што произлегуваат од него ( 7 ), на Заедницата и на нејзините земји членки ќе им создаде обврска во периодот од 2008 до 2012 година, да ги намалат своите збирни емисии на стакленички гасови предизвикани со човекови активности, наведени во Анексот А од Протоколот, за 8% во споредба со нивоата од 1990 година.
  - (5) Заедницата и нејзините земји членки се договорија заеднички да ги исполнат своите обврски според Протоколот од Кјото за намалување на емисиите на стакленички гасови предизвикани со човекови активности, во согласност со Одлуката 2002/358/ЕЗ. Целта на оваа Директива е да придонесе кон поделотворно исполнување на обврските на Европската заедница и на нејзините земји членки, по пат на ефикасен европски пазар на квоти за емисии на стакленички гасови, со најмало можно намалување на економскиот развој и вработеноста.
  - (6) Со Одлуката 93/389/ЕЕЗ на Советот од 24 јуни 1993 година за механизам за следење на емисиите на CO<sub>2</sub> и на други стакленички гасови на ниво на Заедницата ( 8 ), се воведо механизам за следење на емисиите на стакленички гасови и за оценка на направениот напредокот кон исполнувањето на обврските во врска со овие емисии. Овој механизам ќе им помогне на земјите членки да ја утврдат вкупната количина на квоти за доделување.
  - (7) Потребни се одредби на Заедницата во врска со доделувањето на квоти од страна на земјите членки, со кои ќе се придонесе да се зачувува интегритетот на внатрешниот пазар и да се избегне нарушување на конкуренцијата.
  - (8) При доделувањето на квотите, земјите членки треба да водат сметка за потенцијалот за намалување на емисиите што постои кај индустриските процеси и активности.
  - (9) Земјите членки можат да пропишат дека, во врска со поништени квоти, на лицата ќе им издаваат единствено квоти кои ќе важат во период од пет години кој ќе започне во 2008 година, кои ќе одговараат на намалувањето на емисии што тие лица ги постигнале на нивната национална територија за време на тригодишен период кој ќе започне во 2005 година.
  - (10) Почнувајќи со наведениот петгодишен период, преносот на квоти на друга земја членка, ќе вклучува соодветни прилагодувања на доделените единици количини во согласност со Протоколот од Кјото.
  - (11) Земјите членки треба да обезбедат дека операторите кои вршат одредени

специфични активности ќе имаат дозвола за емисија на стакленички гасови и дека ќе ги следат и ќе известуваат за нивните емисии на стакленички гасови наведени во врска со тие активности.

- (12) Земјите членки треба да воведат правила за казни што ќе се применуваат при прекршувањето на оваа Директива и да осигурат дека тие правила ќе се спроведуваат. Тие казни мора да бидат делотворни, сразмерни и да делуваат обесхрабрувачки.
- (13) За да се обезбеди транспарентност, јавноста треба да има пристап до информациите поврзани со доделувањето на квотите и до резултатите од следењето на емисиите, кој ќе подлежи единствено на ограничувањата дадени во Директивата 2003/4/ЕЗ на Европскиот парламент и на Советот од 28 јануари 2003 година за пристап на јавноста до информации од областа на животната средина ( 9 ).
- (14) Земјите членки треба да поднесат извештај за спроведувањето на оваа Директива, кој ќе биде подготвен врз основа на Директивата 91/692/ЕЕЗ на Советот од 23 декември 1991 година, со која се стандардизираат и се рационализираат извештаите за спроведувањето на одредени Директиви кои се однесуваат на животната средина ( 10 ).
- (15) Вклучувањето на дополнителни постројки во шемата на Заедницата треба да биде во согласност со одредбите пропишани со оваа Директива, а притоа опфатот на шемата на Заедницата може да се прошири и на емисии на стакленички гасови различни од јаглерод диоксид, меѓу другите, и од активности поврзани со алуминиум и хемикалии.
- (16) Оваа Директива не би требало да спречува ниедна земја членка да одржува или да воведат национални шеми за тргување, со кои се регулираат емисиите на стакленички гасови од активности различни од оние наведени во Анексот I или опфатени со шемата на Заедницата, или од постројки кои се привремено изземени од шемата на Заедницата.
- (17) Земјите членки можат да учествуваат во меѓународно тргување со емисии како Страни кон Протоколот од Кјото со која било друга страна опфатена во Анексот Б кон тој Протокол.
- (18) Со поврзување на шемата на Заедницата со шеми за тргување со емисии на стакленички гасови во трети земји, ќе се зголеми економичноста при остварувањето на целта на Заедницата за намалување на емисиите поставена во Одлуката 2002/358/ЕЗ за заедничко исполнување на обврските.
- (19) Механизмите засновани на проекти, вклучително и заедничката примена (ЗП) и механизмот за чист развој (МЧР) се важни за остварување на целите, како за намалување на глобалните емисии на стакленички гасови, така и за зголемување на економичноста во функционирање на шемата на Заедницата. Во согласност со релевантните одредби од Протоколот од Кјото и од Спогодбата од Маракеш, користењето на тие механизми треба да биде дополнување на внатрешните дејствија, а внатрешните дејствија ќе претставуваат значителен елемент од вложените напори.
- (20) Со оваа Директива ќе се поттикне поголема употреба на енергетски ефикасни технологии, вклучувајќи и технологии што користат комбинирана топлинска и електрична енергија, при што испуштаат помалку емисии по единица

производ, додека идната Директива на Европскиот парламент и на Советот за промовирање на когенерација заснована на побарувачката на корисна топлина на внатрешниот пазар на енергија, конкретно ќе ја промовира технологијата што користи комбинација од топлинска и електрична енергија.

- (21) Со Директивата 96/61/ЕЗ на Советот од 24 септември 1996 година во врска со интегрираното спречување и контрола на загадувањето ( 11 ) се поставува општа рамка за спречување и контрола на загадувањето, преку која може да се издаваат дозволи за емисии на стакленички гасови. Директивата 96/61/ЕЗ треба да се измени за да се осигури дека граничните вредности на емисиите нема да се одредуваат на директни емисии на стакленички гасови од постројка што подлежи на оваа Директива и дека земјите членки можат да одлучат да не наметнуваат услови што се однесуваат на енергетската ефикасност на единици за согорување или на други единици што ослободуваат јаглерод диоксид, без да се доведат во прашање некои други услови од Директивата 96/61/ЕЗ.
- (22) Оваа Директива е усогласена со Рамковната конвенција на Обединетите Нации за климатските промени и со Протоколот од Кјото. Таа треба да се преиспитува во светло на новостите во тој контекст и да го земе предвид искуството од нејзината примена и напредокот што е постигнат со следењето на емисиите на стакленички гасови.
- (23) Тргувањето со квоти на емисии треба да биде дел од еден сеопфатен и кохерентен пакет на политики и мерки што ќе се применуваат на ниво на земји членки и на ниво на Заедницата. Не доведувајќи ја во прашање примената на членовите 87 и 88 од Договорот, за активностите што се опфатени со шемата на Заедницата, земјите членки можат да ги разгледаат ефектите од регулаторните, фискалните и другите политики што се насочени кон остварување на истата цел. При преиспитувањето на Директивата треба да се земе предвид и степенот до кој се остварени овие цели.
- (24) Даночниот инструмент може да биде национална политика со која ќе се ограничуваат емисиите од постројки што се привремено изземени.
- (25) За да се постигне значително намалување на емисиите, политиките и мерките треба да се спроведуваат на ниво на земјите членки и на ниво на Заедницата ширум сите сектори од економијата на Европската Унија, а не само во рамките на секторите индустрија и енергетика. Комисијата особено треба да зема предвид политики и мерки на ниво на Заедница за транспортниот сектор да даде значителен придонес кон тоа Заедницата и нејзините земји членки да ги исполнат своите обврски во врска со климатските промени од Протоколот од Кјото.
- (26) И покрај разновидните потенцијали на пазарните механизми, стратегијата на Европската Унија за ублажување на климатските промени треба да се изгради врз урамнотежена примена на шемата на Заедницата и на другите типови на активности на ниво на Заедница, како и на домашно и меѓународно ниво.
- (27) Оваа Директива ги почитува фундаменталните права и се придржува до принципите што се особено признаени со Повелбата на Европската Унија за фундаменталните права.
- (28) Мерките што се потребни за спроведување на оваа Директива треба да бидат

донесени во согласност со Одлуката 1999/468/ЕЗ на Советот од 28 јуни 1999 година, со која се пропишуваат постапките за извршување на овластувањата за спроведување пренесени на Комисијата ( 12 ).

- (29) Бидејќи критериумите (1), (5) и (7) од Анексот III не можат да се менуваат низ процес на комитологија, измени во поглед на периодите по 2012 година треба единствено да се вршат преку заедничко одлучување.
- (30) Бидејќи целта на предложеното дејствие, формирање на шема на Заедницата, не може задоволително да се оствари преку поединечно делување на земјите членки, а која заради обемот и ефектите на предложеното дејствие може подобро да се постигне на ниво на Заедницата, Заедницата може да донесе мерки во согласност со принципот на субсидијарност како што е пропишано во член 5 од Договорот. Во согласност со принципот на сразмерност што е пропишан во тој Член, оваа Директива не оди понатаму од она што е неопходно за да се оствари таа цел.

**ЈА ДОНЕСОА СЛЕДНАВА ДИРЕКТИВА:**

▼ M2

ПОГЛАВЈЕ I  
ОПШТИ ОДРЕДБИ

▼ Б

*Член 1*

**Предмет**

Со оваа Директива се воспоставува шема за тргување со квоти на емисии на стакленички гасови во рамките на Заедницата (понатаму во текстот „шема на Заедницата“) со цел на економичен и економски ефикасен начин да се стимулира намалување на емисиите на стакленички гасови.

▼ M4

Со оваа Директива исто така се предвидува и да се зголемат намалувањата на емисиите на стакленички гасови што ќе придонесе да се дојде до нивоата на намалување што научниците сметаат дека се неопходни за да се избегнат опасни климатски промени.

Со оваа Директива исто така се воведуваат и одредби за оценување и спроведување на построга обврска на Заедницата за намалување поголемо од 20%, кои ќе се применува откако Заедницата ќе одобри меѓународна спогодба за климатските промени која ќе доведе до намалување на емисиите на стакленички гасови поголемо од нивото што се бара во член 9, што се гледа од обврската од 30% што ја прифати Европскиот совет во март 2007 година.

▼ Б

*Член 2*

**Опфат**

1. Оваа Директива ќе се применува на емисии од активности наведени во Анексот I и на стакленички гасови наведени во Анексот II.

2. Оваа Директива ќе се применува без да се доведат во прашање кои било други услови што произлегуваат од Директивата 96/61/ЕЗ.

▼ M2

3. Примената на оваа Директива на аеродромот во Гибралтар се разбира на начин на кој нема да ги доведе во прашање правните позиции на Кралството Шпанија и на Обединето Кралство во однос на спорот врз суверенитетот над територијата на која се наоѓа аеродромот.

▼Б

Член 3

**Дефиниции**

За целите на оваа Директива ќе се применуваат следниве дефиниции:

- (а) „квота“ значи дозвола да се испушти еден тон јаглерод-диоксиден еквивалент во текот на определен период, која ќе важи само за целите на исполнување на барањата од оваа Директива и ќе биде пренослива во согласност со одредбите од оваа Директива;

▼M2

- (б) „емисии“ значи испуштање на стакленички гасови во атмосферата од извори во некоја постројка или испуштање од воздухоплов кој врши воздухопловна активност наведена во Анексот I на гасовите наведени за таа активност;

▼M4

- (в) „стакленички гасови“ значи гасовите наведени во Анексот II и други гасовити делови од атмосферата, како природни, така и предизвикани од човекова активност, кои апсорбираат и реемитуваат инфрацрвено зрачење;

▼Б

- (г) „дозвола за емисии на стакленички гасови“ значи дозволата издадена во согласност со членовите 5 и 6;
- (д) „постројка“ значи недвижна техничка единица во која се одвиваат една или повеќе активности наведени во Анексот I и какви било други директно поврзани активности кои се технички поврзани со активностите што се одвиваат на тоа место и кои можат да влијаат врз емисиите и загадувањето;
- (ѓ) „оператор“ значи кое било лице што управува или контролира некоја постројка или, ако тоа е предвидено со националното законодавство, лице врз кое била делегирана одлучувачка економска моќ над техничкото функционирање на постројката;

- (е) „лице“ значи кое било физичко или правно лице;

▼M4

- (ж) „нов учесник“ значи:

— која било постројка во која се вршат една или повеќе од активностите наведени во Анексот I, која за прв пат се стекнала со дозвола за емисии на стакленички гасови по 30 јуни 2011 година,



- која било постројка во која за прв пат се врши некоја активност опфатена со шемата на Заедницата во согласност со член 24(1) или (2), или
- која било постројка во која се вршат една или повеќе од активностите наведени во Анексот I или активност која е вклучена во шемата на Заедницата во согласност со член 24(1) или (2), чиј капацитет значително се зголемил по 30 јуни 2011 година, само за делот што се однесува на тоа проширување;

#### ▼ Б

- (з) „јавност“ значи едно или повеќе лица и во согласност со националното законодавство или практика, здруженија, организации или групи од лица;
- (с) „тон јаглерод-диоксиден еквивалент“ значи еден метрички тон јаглерод диоксид (CO<sub>2</sub>) или количина од кој било друг стакленички гас наведен во Анексот II со еднаков потенцијал за глобално затоплување;

#### ▼ М1

- (и) „Страна од Анексот I“ значи Страна наведена во Анексот I кон Рамковната конвенција на Обединетите нации за климатските промени (УНФЦЦЦ) што го ратификувала Протоколот од Кјото како што е наведено во член 1(7) од Протоколот од Кјото;
- (ј) „проектна активност“ значи проектна активност одобрена од една или повеќе Страни од Анексот I во согласност со член 6 или член 12 од Протоколот од Кјото и одлуките донесени во согласност со Конвенцијата УНФЦЦЦ или со Протоколот од Кјото;
- (к) „единица на намалување на емисија“ или „ЕНЕ“ значи единица издадена во согласност со член 6 од Протоколот од Кјото и со одлуките донесени во согласност со Конвенцијата УНФЦЦЦ или со Протоколот од Кјото;
- (л) „потврдено намалување на емисија“ или „ПНЕ“ значи единица издадена во согласност со член 12 од Протоколот од Кјото и со одлуките донесени во согласност со Конвенцијата УНФЦЦЦ или со Протоколот од Кјото;

#### ▼ М2

- (љ) „оператор на воздухоплов“ значи лицето кое управува со воздухоплов во моментот кога се врши воздухопловна активност наведена во Анексот I или, сопственикот на воздухопловот кога тоа лице не му е познато или не е идентификувано од страна на сопственикот на воздухопловот;
- (м) „оператор во комерцијален авиотранспорт“ значи оператор кој за надомест, на јавноста ѝ дава услуги на редовен или вонреден авиотранспорт за превоз на патници, товар или пошта;

- (н) „надлежна земја членка“ значи земјата членка одговорна за раководење со шемата на Заедницата во однос на оператор на воздухоплов во согласност со член 18а;
- (њ) „припишани емисии од воздухопловството“ значи емисиите од сите летови што спаѓаат во воздухопловните активности наведени во Анексот I кои поаѓаат од аеродром кој се наоѓа на територијата на земја членка и оние кои пристигнуваат на таков аеродром од трети земји;
- (о) „историски емисии од воздухопловството“ значи средната вредност од годишните емисии во календарските години 2004, 2005 и 2006 од воздухоплов кој врши воздухопловна активност наведена во Анексот I;

#### ▼ M4

- (п) „согорување“ значи секое оксидирање на горива, без разлика на тоа како се користи топлинската, електричната или механичката енергија што била произведена во тој процес, и сите други директно поврзани активности, вклучувајќи и прочистување на отпадни гасови;
- (р) „производител на електрична енергија“ значи постројка што, на или по 1 јануари 2005 година, произвела електрична енергија за продажба на трети страни и во која не се врши никаква друга активност наведена во Анексот I освен „согорување на горива“.

#### ▼ M2

## ПОГЛАВЈЕ II

### ВОЗДУХОПЛОВСТВО

#### *Член 3а*

#### **Опфат**

Одредбите од ова Поглавје ќе се применуваат на доделувањето и издавањето на квоти во врска со воздухопловните активности наведени во Анексот I.

## Член 3б

### Воздухопловни активности

До 2 август 2009 година, Комисијата во согласност со законодавната постапка наведена во член 23(2), ќе развие упатства за детално толкување на воздухопловните активности наведени во Анексот I.

## Член 3в

### Вкупна количина на квоти за воздухопловството

1. За периодот од 1 јануари 2012 година до 31 декември 2012 година, вкупните количини на квоти кои ќе им бидат доделени на оператори на воздухоплов ќе бидат еднакви на 97% од историските емисии од воздухопловството.

2. За периодот наведен во ►М4 член 13(1) ◀ кој започнува на 1 јануари 2013 година, и ако не се направат никакви измени по преиспитувањето наведено во член 30(4), за секој нареден период, вкупната количина на квоти што ќе им биде доделена на операторите на воздухоплов ќе биде еднаква на 95% од историските емисии од воздухопловството помножени со бројот на години во тој период.

Овој процент може да се преиспита како дел од генералното преиспитување на ова Директива.

3. Комисијата ќе ја преиспита вкупната количина на квоти што ќе им се доделуваат на операторите на воздухоплов во согласност со член 30(4).

4. До 2 август 2009 година, Комисијата ќе одлучи за историските емисии од воздухопловството врз основа на најдобрите достапни податоци вклучувајќи и проценки засновани на фактички информации за сообраќајот. Таа Одлука ќе се разгледува во рамките на Комитетот наведен во член 23(1).

## Член 3г

### Метод за доделување на квоти за воздухопловството преку лицитација

1. Во периодот наведен во член 3в(1), 15% од квотите ќе се доделуваат преку лицитација.

2. Од 1 јануари 2013 година, 15% од квотите ќе се доделуваат преку лицитација. Овој процент може да се зголеми како дел од генералното преиспитување на оваа Директива.

3. Ќе се донесе Регулатива која ќе содржи детални одредби за квотите кои земјите членки ги доделуваат преку лицитација, за кои не е задолжително да се издаваат бесплатно во согласност со ставовите 1 и 2 од овој член или од член 3f(8). Бројот на квоти кои секоја од земјите членки ќе ги доделува преку лицитација во секој од периодите, ќе биде сразмерен на нејзиниот удел во вкупните припишани емисии од воздухопловството за сите земји членки за референтната година, пријавени во согласност со член 14(3) и верификувани во согласност со член 15. За периодот што е наведен во член 3в(1), референтна година ќе биде 2010, а за секој нареден период наведен во член 3в референтна година ќе биде календарската година што завршува 24 месеци пред почетокот на периодот за кој се однесува лицитацијата.

Таа Регулатива наменета за менување на несуштинските елементи од оваа Директива со нејзино дополнување, ќе се донесе во согласност со законодавната постапка со надзор наведена во член 23(3).

4. Земјите членки самите ќе одлучуваат како ќе ги користат приходите стекнати со доделувањето на квоти преку лицитација. Тие приходи треба да се употребат за справување со климатските промени во ЕУ и во трети земји, меѓу другото, и за намалување на емисиите на стакленички гасови, за прилагодување кон влијанијата од климатските промени во ЕУ и во трети земји, особено во земји во развој, за финансирање на истражување и развој заради ублажување и прилагодување на климатските промени, особено во областите аеронаутика и авиотранспорт, за намалување на емисиите преку транспорт со ниски емисии и за покривање на трошоците за управување со шемата на Заедницата. Приходите од лицитациите исто така треба да се употребуваат за финансирање на Глобалниот фонд за енергетска ефикасност и обновлива енергија и за мерки за избегнување на сеча на шумите.

Земјите членки ќе ја информираат Комисијата за активностите што ги преземале врз основа на овој став.

5. Информациите што се испраќаат до Комисијата врз основа на оваа Директива не ги ослободуваат земјите членки од обврската за известување пропишана во член 88(3) од Договорот.

#### *Член 3д*

### **Доделување и издавање на квоти на оператори на воздухоплов**

1. За секој од периодите наведени во член 3в, секој од операторите на воздухоплов може да поднесе барање за доделување на квоти што ќе се доделуваат без надомест. Барањето може да се поднесе така што до надлежниот орган во надлежната земја членка ќе се достават верификувани податоци за тон-километри за воздухопловните активности од Анексот I што ги вршел тој оператор на воздухоплов во годината што е следена. Заради целите на овој член, годината што е следена ќе биде

календарската година што завршила 24 месеци пред почетокот на периодот за кој се однесува, во согласност со Анексите IV и V, или во врска со периодот од член 3в(1) тоа ќе биде 2010 година. Сите барања ќе се доставуваат најмалку 21 месец пред почетокот на периодот за кој се однесуваат, или во врска со периодот наведен во член 3в(1), до 31 март 2011 година.

2. Барањата добиени според став 1, земјите членки ќе ги доставуваат до Комисијата најмалку 18 месеци пред почетокот на периодот на кој се однесува барањето, или во врска со периодот наведен во член 3в(1) најдоцна до 30 јуни 2011.

3. Најмалку 15 месеци пред почетокот на секој од периодите наведен во член 3в(2), или во врска со периодот наведен во член 3в(1) најдоцна до 30 септември 2011, Комисијата ќе изврши пресметки и ќе донесе одлука со која ќе се утврдат:

- (а) вкупните количини на квоти што ќе се распределат за тој период во согласност со член 3в;
- (б) бројот на квоти кои ќе се доделуваат преку на лицитација во тој период во согласност со член 3г;
- (в) бројот на квоти во посебна резерва за оператори на воздухоплов во тој период во согласност со член 3f(1);
- (г) бројот на квоти што ќе се доделат без надомест во тој период така што од вкупната количина на квоти за кои е одлучено според точката (а) ќе се одземе бројот на квоти наведени во точките (б) и (в); и
- (д) референтната вредност што ќе се применува за доделување на бесплатни квоти на операторите на воздухоплов чии барања биле поднесени до Комисијата во согласност со ставот 2;

Референтната вредност од точката (д), изразена како квоти по тон-километар, ќе се пресметува така што бројот на квоти од точката (г) ќе се подели со збирот на тон-километри содржани во барањата поднесени до Комисијата во согласност со ставот 2.

4. Во рок од три месеци од датумот на кој Комисијата ќе донесе одлука според ставот 3, секоја од надлежните земји членки ќе ги пресмета и ќе ги објави:

- (а) вкупниот број на доделени квоти за тој период на секој од операторите на воздухоплов чии барања се поднесени до Комисијата во согласност со ставот 2, пресметани со множење на тон-километрите наведени во барањето со референтната вредност од ставот 3(д); и
- (б) доделените квоти на секој од операторите на воздухоплов за секоја година, што ќе се пресмета така што вкупниот број на квоти доделени за тој период пресметан според точката (а) ќе се подели со бројот на години во периодот за кој операторот на воздухоплов врши воздухопловна активност наведена во Анексот I.

5. До 28 февруари 2012 година и до 28 февруари секоја наредна година, надлежниот орган од надлежната земја членка на секој оператор на воздухоплов ќе му ги издава количините на квоти што му биле доделени на тој оператор на воздухоплов за таа година според овој член или според член 3(ѓ).

### *Член 3ѓ*

#### **Посебна резерва за одредени оператори на воздухоплов**

1. Во секој од периодите наведени во член 3в(2), 3% од вкупната количина квоти за доделување ќе бидат ставени на страна како посебна резерва за оператори на воздухоплов:

- (а) кои ќе започнат со вршење на воздухопловна активност што спаѓа во Анексот I по истекот на година што била следена за која биле поднесени податоци за тон-километри според член 3д(1) во врска со периодот наведен во член 3в(2); или
- (б) чии податоци за тон-километри просечно се зголемувале за повеќе од 18% годишно, помеѓу годината што била следена за која биле поднесени податоци за тон-километри според член 3д(1) во однос на периодот наведен во член 3в(2) и втората календарска година од тој период;

и чија активност од точката (а), или дополнителна активност од точката (б), не се целосно или делумно продолжение на некоја воздухопловна активност што претходно ја вршел некој друг оператор на воздухоплов.

2. Оператор на воздухоплов кој ги исполнува условите од ставот 1 може да побара бесплатно доделување на квоти од посебната резерва со поднесување на барање до надлежниот орган во неговата надлежна земја членка. Сите барања ќе се поднесуваат најдоцна до 30 јуни од третата година од периодот наведен во член 3в(2) на кој се однесуваат.

На ниеден оператор на воздухоплов нема да му биде доделена количина според ставот 1(б) која ќе биде поголема од 1 000 000 квоти.

3. Барањето од ставот 2:

- (а) ќе содржи верификувани податоци за тон-километрите во согласност со Анексите IV и V за воздухопловните активности наведени во Анексот I што ги вршел операторот на воздухоплов во втората календарска година од периодот наведен во член 3в(2) на кој се однесува барањето;
- (б) ќе обезбеди докази дека се исполнети критериумите за исполнетост на условите од ставот 1; и
- (в) во случај на оператор на воздухоплов кој е опфатен со ставот 1(б), ќе се наведе:

- (i) процентуалното зголемување на бројот на тон-километри што ги остварил тој оператор на воздухоплов помеѓу годината што била следена за која биле поднесени податоци за тон-километри според член 3д(1) во однос на периодот наведен во член 3в(2) и втората календарска година од тој период.
- (ii) апсолутното зголемување на бројот на тон-километри што ги остварил тој оператор на воздухоплов помеѓу годината што била следена за која биле поднесени податоци за тон-километри според член 3д(1) во однос на периодот наведен во член 3в(2) и втората календарска година од тој период. и
- (iii) апсолутното зголемување на бројот на тон-километри што ги остварил тој оператор на воздухоплов помеѓу годината што била следена за која биле поднесени податоци за тон-километри според член 3д(1) во однос на периодот наведен во член 3в(2) и втората календарска година од тој период која го надминува процентот наведен во ставот 1(б).

4. Најдоцна шест месеци по крајниот рок за поднесување на барање според ставот 2, земјите членки до Комисијата ќе ги поднесат барањата што ги добиле според тој став.

5. Најдоцна 12 месеци пред крајниот рок за поднесување на барања според ставот 2, Комисијата ќе одлучи која референтна вредност ќе се користи за бесплатно доделување на квоти на операторите на воздухоплов чии барања биле поднесени до Комисијата во согласност со ставот 4.

Под услов да го исполни условот од ставот 6, референтната вредност ќе се пресмета кога бројот на квоти во посебната резерва ќе се подели со збирот од:

- (а) податоците за тон-километри за операторите на воздухоплов кои се опфатени во ставот 1(а) содржани во барањата поднесени до Комисијата во согласност со ставовите 3(а) и 4; и
- (б) апсолутниот пораст на тон-километрите што го надминува процентот наведен во ставот 1(б) за операторите на воздухоплов кои се опфатени во ставот 1(б) содржани во барањата поднесени до Комисијата во согласност со ставовите 3(в)(iii) и 4.

6. Референтната вредност наведена во ставот 5 не смее да доведе до годишно доделување на квоти по тон-километар поголемо од доделените квоти по тон-километар на операторите на воздухоплов според член 3д(4).

7. Во рок од три месеци од датумот на кој Комисијата ќе донесе одлука според ставот 5, секоја од надлежните земји членки ќе ги пресмета и ќе ги објави:

- (а) доделените квоти од посебната резерва на секој од операторите на воздухоплов чие барање било поднесено до Комисијата во

согласност со ставот 4. Ова доделување ќе се пресмета така што референтната вредност наведена во ставот 5 ќе се помножи со:

- (i) во случај на оператор на воздухоплов што е опфатен со ставот 1(a), со податоците за тон-километри содржани во барањето поднесено до Комисијата според ставовите 3(a) и 4;
  - (ii) во случај на оператор на воздухоплов што е опфатен со ставот 1(б), апсолутниот пораст на тон-километри што го надминува процентот од ставот 1(б) содржани во барањето што било поднесено до Комисијата според ставовите 3(в)(iii) и 4. и
- (б) доделените квоти на секој од операторите на воздухоплов за секоја година, што ќе се пресмета така што доделените квоти според точката (а) ќе се поделат со бројот на цели календарски години што преостануваат од периодот наведен во член 3в(2) на кој се однесува доделувањето.

8. Евентуалните недоделени квоти од посебната резерва Земјите членки ги доделат преку лицитација.

9. Комисијата може да донесе детални правила за управување со посебната резерва од овој член, вклучувајќи и оценка на исполнетоста на критериумите за квалификување од ставот 1. Тие мерки наменети за менување на несуштинските елементи од оваа Директива со нејзино дополнување, ќе се донесат во согласност со законодавната постапка со надзор наведена во член 23(3).

### *Член 3е*

#### **Планови за следење и известување**

Надлежната земја членка ќе осигури дека секој од операторите на воздухоплов до надлежниот орган во таа земја членка ќе достави план за следење со кој ќе се воведат мерки за следење на емисиите и известување за нив и податоците за тон-километри заради поднесување на барање според член 3д и дека таквите планови ќе бидат одобрени од надлежниот орган во согласност со ► **M4** прописот наведен во членот 14 ◀.



## ПОГЛАВЈЕ III

### НЕДВИЖНИ ПОСТРОЈКИ

#### *Член 3ж*

#### **Опфат**

Одредбите од ова Поглавје ќе се применуваат на дозволи за емисии на стакленички гасови и на доделување и издавање на квоти во врска со активности наведени во Анексот I, кои не се воздухопловни активности.

#### **▼M4**

#### *Член 4*

#### **Дозволи за емисии на стакленички гасови**

Земјите членки ќе обезбедат дека, почнувајќи од 1 јануари 2005 година, ниедна постројка нема да преземе ниедна од активностите од Анексот I која како резултат ќе има емисии наведени во врска со таа активност, освен ако нејзиниот оператор нема дозвола издадена од надлежен орган во согласност со членовите 5 и 6, или ако постројката не е изземена од шемата на Заедницата во согласност со член 27. Ова исто така ќе се применува и на постројките вклучени во шемата според член 24.

#### **▼Б**

#### *Член 5*

#### **Барања за добивање дозволи за емисии на стакленички гасови**

Барањето за добивање дозвола за емисии на стакленички гасови поднесено до надлежен орган ќе содржи опис на:

- (а) постројката и нејзините активности, вклучувајќи ја и технологијата што се употребува;
- (б) суровините и помошните материјали, при чија употреба постои веројатност дека ќе се предизвика емисија на гасови наведени во Анексот I;
- (в) изворите на емисии на гасови од постројките наведени во Анексот I; и

#### **▼M4**

- (г) планираните мерки за следење и известување за емисиите во согласност со прописот од член 14.

**▼Б**

Барањето исто така ќе содржи и не-техничко резиме на деталите наведени во првиот потстав.

*Член 6*

**Услови за добивање и содржина на дозволата за емисии на стакленички гасови**

1. Надлежниот орган ќе издаде дозвола за емисии на стакленички гасови со која ќе дозволи испуштање на стакленички гасови од дел или од цела постројка, ако е задоволен дека операторот е способен да ги следи емисиите и да известува за нив.

Дозвола за емисии на стакленички гасови може да важи за една или повеќе постројки на исто место со кои управува ист оператор.

**▼М4**

Надлежниот орган, најмалку на секои пет години, ќе ја проверува дозволата за емисии на стакленички гасови и ќе ги направи евентуално потребните измени.

**▼Б**

2. Дозволите за емисии на стакленички гасови ќе го содржат следното:

(а) името и адресата на операторот;

(б) опис на активностите и емисиите од постројката;

**▼М4**

(в) планот за следење што ги исполнува условите предвидени со прописот наведен во член 14. Земјите членки можат да им дозволат на операторите да ги ажурираат плановите за следење без да ја сменат дозволата. Операторите евентуалните ажурирани планови за следење ќе ги достават на одобрување до надлежниот орган;

**▼Б**

(г) условите за известување; и

**▼М2**

(д) обврската да се препушти количина на квоти, освен квотите издадени според Поглавјето II, еднаква на вкупните емисии од постројката во секоја календарска година, верификувани во согласност со член 15, во рок од четири месеци по истекот на таа година.

## ▼ М4

### Член 7

#### Промени поврзани со постројките

Операторот ќе го информира надлежниот орган за каква било планирана промена на природата или функционирањето на постројката, или за евентуално проширување или значително намалување на нејзиниот капацитет, што може да бара ажурирање на дозволата за емисии на стакленички гасови. По потреба, надлежниот орган ќе ја ажурира дозволата. Ако дојде до промена на идентитетот на операторот со постројката, надлежниот орган ќе ја ажурира дозволата за да го содржи името и адресата на новиот оператор.

## ▼ Б

### Член 8

#### Усогласеност со Директивата 96/61/ЕЗ

Земјите членки ќе ги преземат неопходните мерки за да се осигури дека, во случај постројките да вршат активности што се опфатени со Анексот I кон Директивата 96/61/ЕЗ, условите и постапката за издавање на дозвола за емисии на стакленички гасови ќе бидат усогласени со оние за издавање на дозвола наведени во таа Директива. Условите од членовите 5, 6 и 7 од оваа Директива може да станат интегрирани во постапките пропишани во Директивата 96/61/ЕЗ.

## ▼ М4

### Член 9

#### Количина на квоти на ниво на Заедница

Количината на квоти на ниво на Заедница што ќе се издава секоја година почнувајќи од 2013 година линеарно ќе се намалува почнувајќи од средината на периодот 2008 – 2012. Количината ќе се намалува со линеарен фактор од 1,74% во споредба со просечната годишна количина на квоти издадени од страна на земјите членки во согласност со одлуките на Комисијата за нивните годишни планови за доделување за периодот 2008 – 2012.

Најдоцна до 30 јуни 2010 година, Комисијата ќе ги објави апсолутните количини на квоти на ниво на Заедница за 2013 година, засновани на вкупните количини на квоти што биле издадени или што ќе се издадат од страна на земјите членки во согласност со одлуките на Комисијата за

нивните национални планови за доделување за периодот 2008 – 2012 година.

Комисијата ќе го преиспита линеарниот фактор и по потреба до Европскиот парламент и до Советот од 2020 година ќе достави предлог, со цел да се донесе одлука до 2025 година.

#### ▼ M4

### Член 9а

#### **Прилагодување на количината на квоти на ниво на Заедница**

1. Во однос на постројките што според член 24(1) биле опфатени со шемата на Заедницата во периодот од 2008 до 2012 година, количината на квоти што ќе се издава од 1 јануари 2013 година ќе се прилагоди за да се земе предвид просечната годишна количина на квоти издадена на тие постројки за време на периодот на нивна опфатеност, прилагодена со линеарниот фактор наведен во член 9.

2. Во врска со постројките што вршат активности од Анексот I, кои се вклучени во шемата на Заедницата дури по 2013 година, земјите членки ќе осигурат дека операторите на таквите постројки до релевантниот надлежен орган ќе поднесат прописно документирани и независно верификувани податоци за емисии за да бидат земен предвид при прилагодувањето на количината на квоти што ќе се издаваат на ниво на Заедницата.

Најдоцна до 30 април 2010 година, сите такви податоци ќе се достават до соодветниот надлежен орган во согласност со одредбите донесени според член 14(1).

Ако доставените податоци се прописно докажани, надлежниот орган најдоцна до 30 јуни 2010 година за тоа ќе ја извести Комисијата, и количината на квоти што треба да се издадат, прилагодена со линеарниот фактор наведен во член 9, ќе биде соодветно прилагодена. Во случај на постројки што ослободуваат стакленички гасови различни од CO<sub>2</sub>, надлежниот орган може да извести за пониска количина на емисии во согласност со потенцијалот на тие постројки за намалување на емисиите.

3. Најдоцна до 30 септември 2010 година, Комисијата ќе ги објави прилагодените количини наведени во ставовите 1 и 2.

4. За постројки што се изземени од шемата на Заедницата во согласност со член 27, количините на квоти на ниво на Заедница што ќе се издаваат од 1 јануари 2013 ќе бидат прилагодени надолу, со што ќе се земат предвид просечните годишни верификувани емисии на тие постројки во периодот од 2008 до 2010 година, прилагодени со линеарниот фактор од член 9.

## Член 10

### Лицитација со емисии

1. Од 2013 натаму, земјите членки ќе ги доделуваат преку лицитација сите квоти што не биле доделени бесплатно во согласност со членовите 10а и 10в. Најдоцна до 31 декември 2010, Комисијата ќе ги утврди и објави проценетите количини на квоти кои ќе се доделуваат преку лицитација.

2. Вкупната количина на квоти што секоја од земјите членки ќе ги доделува преку лицитација ќе се составува на следниов начин:

- (а) 88% од вкупната количина на квоти што ќе се доделуваат преку лицитација се распределуваат помеѓу земјите членки во делови што се идентични со делот на верификуваните емисии во шемата на Заедницата за 2005 година или со просекот од периодот од 2005 до 2007 година на засегнатата земја членка, кое и да е поголемо;
- (б) 10% од вкупната количина на квоти што ќе се доделуваат преку лицитација се распределуваат помеѓу одредени земји членки заради солидарност и раст во рамките на Заедницата, со што количината на квоти што тие земји членки ќе ги доделат преку лицитација според точката (а) ќе се зголеми за процентите наведени во Анексот IIа; и
- (в) 2% од вкупната количина на квоти што ќе се доделуваат преку лицитација се распределуваат помеѓу земји членки чии емисии на стакленички гасови во 2005 година биле најмалку за 20% пониски од нивните емисии во базната година што за нив се применува според Протоколот од Кјото. Распределбата на овој процент помеѓу засегнатите земји членки е пропишан во Анексот IIб.

За целите на точката (а), за земји членки кои не учествувале во шемата на Заедницата во 2005 година, нивниот дел ќе се пресмета со помош на нивните верификувани емисии во шемата на Заедницата во 2007 година.

По потреба, процентите од точките (б) и (в) сразмерно ќе се прилагодат за да се осигури дека распределбата одговара на 10% односно 2%.

3. Земјите членки самите ќе одлучат како ќе ги користат приходите стекнати од доделувањето на квоти преку лицитација. Најмалку 50% од приходите стекнати од доделувањето на квоти преку лицитација наведено во ставот 2, вклучително и сите приходи од доделувањето на квоти преку лицитација наведено во ставот 2, точките (б) и (в), или финансиска вредност еднаква на вредноста на овие приходи треба да се употреби за една или повеќе од следните работи:

- (а) за намалување на емисии на стакленички гасови, вклучително и преку вложување во Глобалниот фонд за енергетска ефикасност и обновлива енергија и во Фондот за прилагодување што беше

операционализиран со Конференцијата за климатските промени од Познан (ЦОП 14 и ЦОП/МОП 4), за прилагодување кон влијанието на климатските промени и за финансирање на истражување и развој и на показни проекти за намалување на емисиите и за прилагодување кон климатските промени, вклучувајќи и учество во иницијативи во рамките на Европскиот стратешки план за енергетски технологии и Европските технолошки платформи;

- (б) за развој на обновливи енергии заради исполнување на обврските на Заедницата да користи 20% обновлива енергија до 2020 година, како и за развој на други технологии кои ќе придонесат да се премине кон безбедна и одржлива економија со ниски емисии на јаглерод и ќе помогнат да се исполни обврската на Заедницата да ја зголеми енергетска ефикасност за 20% до 2020 година;
- (в) мерки за избегнување на сеча на шумите и зголемување на пошумувањето и повторното пошумување во земји во развој што ја ратификувале меѓународната спогодба за климатските промени, за трансфер на технологија и за полесно прилагодувањето кон штетните влијанија на климатските промени во тие земји;
- (г) секвестрација на шумски подрачја во Заедницата;
- (д) еколошки безбедно зафаќање и геолошко складирање на CO<sub>2</sub>, особено од електрични центри на цврсти фосилни горива и од различни индустриски сектори и потсектори, вклучително и во трети земји;
- (ѓ) за поттикнување на транспорт со ниски емисии и јавен превоз;
- (е) за финансирање на истражување и развој во областа на енергетската ефикасност и чистите технологии во секторите опфатени со оваа Директива;
- (ж) мерки насочени кон зголемување на енергетската ефикасност и термоизолација или за обезбедување на финансиска поддршка заради справување со социјалните аспекти во семејства со ниски и средни приходи;
- (з) за покривање на административните трошоци за управување со шемата на Заедницата.

Ќе се смета дека земјите членки ги исполниле одредбите од овој став ако имаат или ако применуваат фискални или финансиски политики за поддршка, особено на земји во развој, или домашни законодавни политики со кои се зголемува финансиската поддршка, воведени заради целите пропишани во првиот потстав и кои имаат вредност еднаква на најмалку 50% од приходите остварени од доделувањето на квоти преку лицитација наведено во ставот 2, вклучувајќи ги и сите приходи од доделувањето преку лицитација наведено во ставот 2, точките (б) и (в).

Во своите извештаи што ги доставуваат според Одлуката бр. 280/2004/EЗ, земјите членки ќе ја информираат Комисијата за употребата на приходите и за дејствијата преземени според овој став.

4. Најдоцна до 30 јуни 2010 година, Комисијата ќе донесе пропис за временскиот распоред, раководењето и другите аспекти од доделувањето на квоти преку лицитација за да се осигури дека тоа ќе се врши на отворен, транспарентен, усогласен и недискриминирачки начин. За таа цел, процесот треба да биде предвидлив, особено во однос на временскиот распоред и редоследот на лицитациите и на очекуваните количини на квоти што ќе бидат достапни.

Лицитациите ќе бидат подготвени така што ќе се осигури дека:

- (а) операторите, а особено евентуалните мали и средни претпријатија опфатени со шемата на Заедницата, ќе имаат целосен, праведен и правичен пристап;
- (б) сите учесници истовремено ќе имаат пристап до истите информации и учесниците не го оспоруваат функционирањето на лицитацијата;
- (в) организацијата и учеството во лицитациите ќе биде економично и без прекумерни административни трошоци; и
- (г) пристап до квотите ќе им се дава на малите емитери.

Таа мерка наменета за менување на несуштинските елементи од оваа Директива со нејзино дополнување, ќе се донесе во согласност со законодавната постапка со надзор наведена во член 23(3).

Земјите членки ќе поднесуваат извештај за прописното спроведување на правилата за лицитирање за секоја лицитација, особено во однос на праведниот и отворен пристап, транспарентноста, формирањето на цената и техничките и оперативните аспекти. Овие извештаи ќе се поднесуваат во рок од еден месец по спроведувањето на лицитацијата и ќе се објавуваат на интернет страницата на Комисијата.

5. Комисијата ќе го следи функционирањето на европскиот пазар на јаглерод. Комисијата до Европскиот парламент и до Советот секоја година ќе доставува извештај за функционирањето на пазарот за јаглерод вклучувајќи го и спроведувањето на лицитациите, ликвидноста и тргуваните количини. По потреба, земјите членки ќе осигурат дека сите релевантни информации се доставени до Комисијата најдоцна два месеци пред Комисијата да го усвои извештајот.

Член 10а

**Преодни правила на ниво на Заедницата за усогласено бесплатно доделување на квоти**

1. Најдоцна до 31 декември 2010 година, Комисијата ќе усвои целосно усогласени мерки на ниво на Заедница за доделување на квотите наведени во ставовите 4, 5, 7 и 12, вклучувајќи и евентуални одредби за усогласена примена на ставот 19.

Тие мерки наменети за менување на несуштинските елементи од оваа Директива со нејзино дополнување, ќе се донесат во согласност со законодавната постапка со надзор наведена во член 23(3).

Со мерките наведени во првиот потстав, во најголема можна мера, ќе се утврдат *ex-ante* референтни вредности што ќе се применуваат на ниво на Заедница, со што ќе се обезбеди дека доделувањето на квоти се прави на начин со кој се поттикнува намалување на емисиите на стакленички гасови и енергетски ефикасни техники, со тоа што ќе се земаат предвид најефикасните техники, супститути, алтернативни производствени процеси, когенерација со висока ефикасност, ефикасен поврат на отпадни гасови, користење на биомаса и зафаќање и складирање на CO<sub>2</sub>, секогаш кога такви постројки се достапни и кога нема да се поттикнува зголемување на емисиите. За производство на електрична енергија нема да се доделуваат бесплатни квоти, освен за случаи опфатени со член 10в и за електрична енергија произведена од отпадни гасови.

Во принцип, референтните вредности за секој сектор и потсектор наместо за влезните сировини, ќе се пресметуваат за производот, со цел да се максимизира намалувањето на емисиите на стакленички гасови и заштедата преку енергетска ефикасност низ целиот производствен процес во засегнатиот сектор или потсектор.

При дефинирањето на принципите за воведување на *ex-ante* референтни вредности во поединечните сектори или потсектори, Комисијата ќе се консултира со релевантните чинители, вклучувајќи ги и засегнатите сектори и потсектори.

Откако Заедницата ќе одобри меѓународна спогодба за климатските промени што ќе доведе до задолжително намалување на емисиите на стакленички гасови што ќе биде споредливо со намалувањето на Заедницата, Комисијата ќе ги преиспита тие мерки за да обезбеди дека бесплатната поделба на квоти ќе се случи единствено кога тоа е целосно оправдано во светло на таа спогодба.

2. При дефинирањето на принципите за воведување на *ex-ante* референтни вредности во поединечните сектори или потсектори, појдовна точка ќе биде просечната ефикасност на најефикасните 10% од



постројките во секторот или потсекторот во Заедницата во годините 2007-2008. Комисијата притоа ќе се консултира со релевантните чинители, вклучувајќи ги и засегнатите сектори и потсектори.

Прописите од членовите 14 и 15 ќе обезбедат усогласени правила за следење, известување и верификација на емисиите на стакленички гасови што потекнуваат од производството, со цел да се утврдат *ex-ante* референтните вредности.

3. Почитувајќи ги условите од ставовите 4 и 8, и без оглед на член 10в, нема да се доделуваат бесплатни квоти на производителите на електрична енергија, на постројки за зафаќање на CO<sub>2</sub>, на гасоводи за пренос на CO<sub>2</sub> или на постројки за складирање на CO<sub>2</sub>.

4. Бесплатни квоти ќе бидат доделувани за централно греење како и за когенерација со висока ефикасност, според дефиницијата од Директива 2004/8/EЗ, за економски оправдана потрошувачка во производството поврзано со греење или разладување. Во годините после 2013, вкупниот број на квоти што ќе се доделат на таквите постројки во врска со производството на таа топлина ќе биде прилагоден со линеарниот фактор наведен во член 9.

5. Максималната годишна количина на квоти, што ќе биде основа за пресметка на доделувањето на квоти на постројки што не се опфатени со ставот 3 и не се нови учесници, нема да биде поголема од збирот на:

(а) вкупната годишна количина на ниво на заедница, како што е утврдена според член 9, помножена со уделот на емисии од постројки што не се опфатени со ставот 3 во вкупните просечни верификувани емисии, за периодот од 2005 до 2007 година, од постројки опфатени со шемата на Заедницата во периодот од 2008 до 2012 година; и

(б) вкупните годишни просечни верификувани емисии од постројки во периодот од 2005 до 2007 година кои се опфатени со шемата на Заедницата по 2013 година, а кои не се опфатени со ставот 3, прилагодени со линеарниот фактор наведен во член 9.

Ако е потребно, ќе се применува единствен корективен фактор за сите сектори.

6. Земјите членки можат да усвојат и финансиски мерки кои ќе одат во прилог на сектори или потсектори кои се сметаат за изложени на значителен ризик од јаглеродни истекувања заради трошоците поврзани со емисии на стакленички гасови кои се вградени во цените на електричната енергија за да се компензираат таквите трошоци и кога таквите финансиски мерки се во согласност со важечките правилата за државна помош и што ќе се донесат во оваа сфера.

Тие мерки треба да се базираат на *ex-ante* референтните вредности за посредните емисии на CO<sub>2</sub> по единица производ. *Ex-ante* референтните вредности ќе се пресметуваат за одреден сектор или потсектор, како производ од потрошувачката на електрична енергија по единица производ

која одговара на најефикасните достапни технологии и од емисиите на CO<sub>2</sub> на релевантниот европски микс на производство на електрична енергија.

7. Пет проценти од количините на квоти на ниво на Заедницата утврдени во согласност со членовите 9 и 9а во периодот од 2013 до 2020 година, ќе бидат оставени на страна за нови учесници, како максимум што може да им се додели на нови учесници во согласност со правилата донесени според ставот 1 од овој член. Квотите во оваа резерва на ниво на Заедница што нема да бидат ниту доделени на нови учесници ниту искористени во согласност со ставовите 8, 9 или 10 од овој член во периодот меѓу 2013 и 2020 година, ќе бидат доделени преку лицитација од страна на земјите членки, земајќи го предвид нивото до кое постројките во земјите членки имале полза од оваа резерва, во согласност со член 10(2) и, за деталните аранжмани и временски распоред, член 10(4) и релевантните одредби за спроведување.

Доделените квоти ќе бидат прилагодени со линеарниот фактор наведен во член 9.

Бесплатни квоти нема да бидат доделени за какво било производството на електрична енергија од страна на нови учесници.

Најдоцна до 31 декември 2010 година, Комисијата ќе донесе усогласени правила за примена на дефиницијата на поимот „нов учесник“, особено во врска со дефиницијата на поимот „значително проширување“.

Тие мерки наменети за менување на несусштинските елементи од оваа Директива со нејзино дополнување, ќе се донесат во согласност со законодавната постапка со надзор наведена во член 23(3).

8. До 300 милиони квоти од резервата за нови учесници до 31 декември 2015 година ќе бидат ставени на располагање за да се поттикне изградба и функционирање на најмногу 12 комерцијални показни проекти чија цел ќе биде еколошки безбедно зафаќање и геолошко складирање на CO<sub>2</sub> како и показни проекти за иновативни технологии за обновлива енергија на територијата на Унијата.

Квотите ќе бидат достапни за поддршка на показни проекти кои на географски урамнотежени локации ќе обезбедат развој на широк спектар од технологии за зафаќање и геолошко складирање и иновативни технологии за искористување на обновлива енергија кои сè уште не се комерцијално исплатливи. Доделувањето на овие квоти ќе зависи од верификуваното избегнување на емисии на CO<sub>2</sub>.

Проектите ќе се одбираат врз основа на објективни и транспарентни критериуми што содржат услови за размена на знаења. Тие критериуми и мерки ќе бидат донесени во согласност со законодавната постапка со надзор наведена во член 23(3) и ќе ѝ бидат ставени на увид на јавноста.

Дел од квотите ќе се одвои за проекти што ги исполнуваат критериумите наведени во третиот потстав. Поддршка на овие проекти ќе им биде дадена преку земјите членки и таа ќе биде дополнување на значителното

кофинансирање што ќе го обезбеди операторот на постројката. Проектите исто така можат бидат кофинансирани и од засегнатите земји членки како и од други инструменти. Ниеден од проектите што надминува 15% од вкупниот број на квоти достапни за оваа цел нема да добие поддршка преку механизмот од овој став. Овие квоти ќе се земат предвид според ставот 7.

9. Литванија, која во согласност со член 1 од Протоколот бр. 4 за нуклеарната електрична централа Игналина во Литванија, ставен како анекс кон Актот за пристапување од 2003 година, се обврза до 31 декември 2009 година да го затвори вториот блок од нуклеарната електрична централа Игналина, ако вкупните верификувани емисии на Литванија за периодот од 2013 до 2015 во рамките на шемата на Заедницата ја надминат количината на бесплатни квоти издадени на постројки во Литванија за емисии за производство на електрична енергија во тој период и три осмини од квотите што Литванија ќе ги додели преку лицитација за периодот од 2013 до 2020 година, може да побара квоти од резервата за нови учесници за доделување преку лицитација во согласност со прописот наведен во член 10(4). Максималната количина на таквите квоти ќе биде еднаква на вишокот емисии во тој период, до онаа мера до која тој вишок се должи на зголемени емисии од производство на електрична енергија, минус евентуалната количина за која во периодот од 2008 до 2012 година доделените квоти во таа земја членка ги надминале верификуваните емисии во рамките на шемата на Заедницата во Литванија. Сите такви квоти ќе се земат предвид според ставот 7.

10. Сите земји членки чија електрична мрежа е поврзана со мрежата на Литванија и кои, во 2007 година увезле над 15% од својата домашна потрошувачка од Литванија за сопствена потрошувачка, и кога емисиите пораснале заради инвестиции во ново производство на електрична енергија, можат да го применат ставот 9 *mutatis mutandis* под условите пропишани во тој став.

11. Почитувајќи го член 10б, количината на квоти доделени бесплатно според ставовите 4 до 7 од овој член, во 2013 година ќе изнесува 80% од количината утврдена во согласност со мерките наведени во ставот 1. Потоа, количината на доделени бесплатни квоти секоја година ќе се намалува за еднакви количини и во 2020 ќе достигне 30% квоти доделени бесплатно, со цел во 2027 година повеќе да не се доделуваат бесплатни квоти.

12. Почитувајќи го член 10б, во 2013 година и во секоја година потоа сè до 2020 година, на постројките во секторите и потсекторите што се изложени на значителен ризик од истекување на јаглерод ќе им бидат доделени, според ставот 1, квоти без надомест во износ од 100% од количината утврдена во согласност со мерките наведени во ставот 1.

13. Најдоцна до 31 декември 2009 година, и потоа на секои пет години, по дискусији во Европскиот совет, Комисијата ќе составува листа од секторите

или потсекторите наведени во ставот 12 врз основа на критериумите наведени во ставовите 14 до 17.

Секоја година, на сопствена иницијатива или на барање на некоја земја членка, Комисијата може на списокот наведен во првиот потстав да додаде сектор или потсектор, ако во аналитички извештај може да се докаже дека тој сектор или потсектор ги задоволува критериумите од ставовите 14 до 17, по некоја промена што значително влијаела врз активностите на секторот или потсекторот.

Заради спроведување на овој член, Комисијата ќе се консултира со земјите членки, со засегнатите сектори или потсектори и со другите релевантни чинители.

Тие мерки наменети за менување на несуштинските елементи од оваа Директива со нејзино дополнување, ќе се донесат во согласност со законодавната постапка со надзор наведена во член 23(3).

14. За да се определат секторите или потсекторите наведени во ставот 12, Комисијата, на ниво на заедница, ќе го оцени нивото до кое засегнатиот сектор или потсектор може, на соодветно ниво на десегрегација, директните трошоци за потребните квоти и индиректните трошоци од повисоките цени на електрична енергија што биле предизвикани од спроведувањето на оваа Директива, да ги вгради во цените на производите без да претрпи значително губење на пазарниот удел за сметка на постројките со помала јаглеродна ефикасност надвор од Заедницата. Овие проценки ќе се базираат на просечната цена на јаглеродот утврдена според проценката на влијанието на Комисијата, што го придружува пакетот мерки за спроведување за целите на ЕУ во врска со климатските промени и обновливата енергија за 2020 година и, ако се достапни, на податоците за трговијата, производството и додадената вредност од трите последни години за секој од секторите или потсекторите.

15. Ќе се смета дека некој сектор или потсектор е изложен на значителен ризик од истекување на јаглерод ако:

- (а) збирот од директните и индиректните дополнителни трошоци предизвикани со примената на оваа Директива би довеле до значително зголемување на производствените трошоци од најмалку 5%, пресметани како дел од бруто додадената вредност; и
- (б) интензитетот на трговија со трети земји, дефиниран како однос помеѓу вкупната вредност на извозот во трети земји плус вредноста на увозот од трети земји и вкупната големина на пазарот на Заедницата (годишен обрт плус вкупен увоз од трети земји), е поголем од 10%.

16. Без оглед на ставот 15, некој сектор или потсектор ќе се смета за изложен на значителен ризик од истекување на јаглерод ако:

- (а) збирот од директните и индиректните дополнителни трошоци предизвикани со примената на оваа Директива би довеле до особено

високо зголемување на производствените трошоци од најмалку 30%, пресметани како дел од бруто додадената вредност; или

(б) интензитетот на трговија со трети земји, дефиниран како однос помеѓу вкупната вредност на извозот во трети земји плус вредноста на увозот од трети земји и вкупната големина на пазарот на Заедницата (годишен обрт плус вкупен увоз од трети земји), е поголем од 30%.

17. Списокот наведен во ставот 13 може да се дополнува откако ќе се спроведе квалитативна проценка, при која, ако се достапни релевантни податоци, ќе се земат предвид следниве критериуми:

(а) обемот во кој поединечните постројки во засегнатиот сектор или потсектор можат да ги намалат нивоата на емисии или потрошувачката на електрична енергија, вклучувајќи го, по потреба, и порастот на производствените трошоци што може да го предизвика инвестицијата, на пример врз основа на најефикасните техники;

(б) тековните или проектираните карактеристики на пазарот, вклучувајќи и кога трговската изложеност или порастот на стапката на директни и индиректни трошоци, се блиску до некое од нивоата спомнати во ставот 16;

(в) профитните маржи како можен индикатор за долгорочни инвестиции или одлуки за селење.

18. Списокот наведен во ставот 13 ќе се утврди откако, ако се достапни релевантни податоци, ќе се земе предвид следново:

(а) степенот до кој трети земји, кои претставуваат одлучувачки удел во светското производство на производи во сектор или потсектор за кои се смета дека се изложени на ризик од истекување на јаглерод, ќе преземат цврста обврска да ги намалат емисиите на стакленички гасови во релевантните сектори или потсектори до степен сличен на оној на Заедницата и во исти временски рок; и

(б) степенот до кој јаглеродната ефикасност на постројките сместени во тие земји е споредлива со ефикасноста на Заедницата.

19. На постројка што престанала со работа, нема да ѝ се доделат бесплатни квоти, освен ако операторот не му докаже на надлежниот орган дека таа постројка ќе продолжи со работа во одреден и разумен рок. Постројки на кои им истекла или им била повлечена дозволата за емисии на стакленички гасови и постројки за кои работењето или продолжувањето со работа е технички невозможно, ќе се сметаат дека престанале со работа.

20. Комисијата, како дел од мерките усвоени според ставот 1, ќе вклучи и мерки за дефинирање на постројки кои делумно престануваат да работат, или значително ги намалуваат своите капацитети, и мерки за прилагодување, кога тоа е соодветно, на нивото на бесплатни квоти што им биле доделени.

## Член 10б

### Мерки за поддршка на одредени енергетски интензивни индустрии во случај на истекување на јаглерод

1. До 30 јуни 2010 година, Комисијата, во светло на исходот од меѓународните преговори и степенот до кој преговорите ќе доведат до намалување на емисиите на стакленички гасови, и откако ќе се консултира со сите релевантни социјални партнери, ќе поднесе до Европскиот парламент и до Советот аналитички извештај во кој ќе се оцени состојбата во однос на енергетски интензивните сектори или потсектори за кои било утврдено дека биле изложени на значителен ризик од истекување на јаглерод. Извештајот ќе биде придружен со евентуални соодветни предлози, кои можат да вклучат:

- (а) прилагодување на делот на квоти што секторите или потсекторите од член 10а ги добиваат без надомест;
- (б) вклучување во шемата на Заедницата на увозници на производи што се произведуваат од сектори или потсектори утврдени во согласност со член 10а
- (в) оценка на влијанието на истекувањето на јаглерод врз енергетската безбедност на Земјите членки, особено кога електро-енергетските врски со остатокот од Унијата се недоволни и кога постојат електро-енергетски врски со трети земји, и соодветни мерки во таа смисла.

Кога ќе се разгледува кои мерки се соодветни, исто така треба да се земат предвид и сите обврзувачки секторски договори од кои произлегува глобално намалување на емисиите на стакленички гасови во обем што е потребен за делотворно справување со климатските промени и кои можат да се следат и верификуваат и кои подлежат на задолжителни аранжмани за спроведување.

2. До 31 март 2011 година, Комисијата ќе процени дали постои веројатност, одлуките што се донесени во врска со делот на квотите што секторите или потсекторите ги добиле без надомест во согласност со ставот 1, вклучувајќи го и ефектот од поставувањето на *ex-ante* референтната вредност во согласност со член 10а(2), значително да влијаат врз количината на квоти што земјите членки ќе ги доделуваат преку лицитација во согласност со член 10(2)(б), во споредба со сценариото во 2020 година квотите целосно да се доделуваат преку лицитација за сите сектори. По потреба, Комисијата ќе достави соодветни предлози до Европскиот парламент и до Советот, земајќи ги притоа предвид сите можни ефекти на тие предлози врз доделувањето на квотите.

## Член 10в

### **Можност за преодно доделување на квоти заради модернизација на производството на електрична енергија**

1. Со отстапување од член 10а(1) до (5), Земјите членки можат да им доделат бесплатни преодни квоти на постројки за производство на електрична енергија кои работеле до 31 декември 2008 година или на постројки за производство на електрична енергија за кои процесот на инвестиции физички започнал до истиот датум, под услов да биде исполнет еден од следниве услови:

- (а) во 2007 година, националната електрична мрежа не била директно или индиректно поврзана со мрежниот систем со кој управува Унијата за координација на преносот на електрична енергија (УЦТЕ);
- (б) во 2007 година, националната електрична мрежа била директно или индиректно поврзана со мрежата со која управува УЦТЕ само со една линија со капацитет помал од 400 MW; или
- (в) во 2006 година, над 30% од електрична енергија била произведена од еден вид фосилно гориво, а БДП пер capita по пазарна цена не надминал 50% од просечниот БДП пер capita по пазарна цена на Заедницата.

Засегнатата земја членка до Комисијата ќе поднесе национален план за инвестирање во модернизација и надградба на инфраструктурата и во модерни технологии. Националниот план исто така ќе предвиди и диверзификација на нивниот енергетски микс и на изворите на понуда за количина која, во најголема можна мера, ќе биде еднаква на пазарната вредност на бесплатно доделените квоти во врска со планираните инвестиции, истовремено земајќи ја предвид и потребата, колку што е можно, да се ограничи порастот на цените што ќе произлезат директно од тоа. Засегнатата земја членка до Комисијата секоја година ќе поднесува извештај за вложените инвестициите во надградба на инфраструктурата и во чисти технологии. За таа цел може да се сметаат и инвестициите што биле направени од 25 јуни 2009 година.

2. Преодното доделување на бесплатни квоти ќе се одземе од количината на квоти што таа земја членка инаку би ја доделила преку лицитација во согласност со член 10(2). Вкупната количина на преодни бесплатни квоти во 2013 година нема да надмине 70% од годишниот просек на верификувани емисии во периодот 2005 – 2007 од таквите производители на електрична енергија, за количината што одговара на националната бруто финална потрошувачка на засегнатата земја членка и постепено ќе се намалува, за во 2020 година повеќе да нема бесплатно доделени квоти. За оние земји членки кои не учествувале во шемата на Заедницата во 2005

година, релевантните емисии ќе се пресметаат со помош на нивните верификувани емисии во рамки на шемата на Заедницата во 2007 година.

Засегнатата земја членка може да одлучи квотите доделени во согласност со овој член, операторот на засегнатата постројка да може да ги користи единствено за препуштање на квоти во согласност со член 12(3) во однос на емисии од истата постројка во текот на годината за која се доделени квотите.

3. Доделувањето на квоти на операторите ќе се базира на доделување според верификуваните емисии во периодот 2005-2007 година или на *ex-ante* референтна вредност за ефикасност заснована на пондериран просек на нивоа на емисии на најефикасното производство на електрична енергија во однос на стакленички гасови, опфатено со шемата на Заедницата за постројки што користат поинакви горива. Пондерирањето може да го одрази уделот на различните горива во производството на електрична енергија во засегнатата земја членка. Комисијата, во согласност со законодавната постапка од член 23(2), ќе даде насоки за да се осигури дека во методологијата за доделување на квоти ќе се избегнуваат прекумерни нарушување на конкуренцијата и ќе се минимизираат негативните ефекти врз стимулациите за намалување на емисиите.

4. Секоја земја членка што го применува овој член, од производителите на електрична енергија и операторите со мрежа кои од тоа ќе имаат корист, ќе бара на секои 12 месеци да поднесуваат извештај за своите инвестиции наведени во националниот план. Земјите членки за тоа ќе ја известат Комисијата и ќе ги објават тие извештаи.

5. Секоја земја членка што има намера да додели квоти врз основа на овој член, најдоцна до 30 септември 2011 година, до Комисијата ќе поднесе барање кое ќе ја содржи предложената методологија за доделување и поединечните доделувања. Барањето ќе содржи:

- (а) докази дека земјата членка исполнува најмалку еден од условите пропишани во ставот 1;
- (б) список на постројки што се опфатени со барањето и количина на квоти што треба да ѝ се доделат на секоја од постројките во согласност со ставот 3 и со упатствата на Комисијата;
- (в) националниот план наведен во вториот потстав од ставот 1;
- (г) одредби за следење и спроведување на планираните инвестиции во согласност со националниот план;
- (д) информации од кои се гледа дека доделувањето на квоти нема да доведе до прекумерно нарушување на конкуренцијата;

6. Во рок од шест месеци по добивањето на релевантните информации, Комисијата ќе го оцени барањето земајќи ги предвид елементите пропишани во ставот 5 и може да го одбие барањето или некој дел од него.



7. Две години пред крајот на периодот во кој некоја земја членка може да одобри предно доделување на бесплатни квоти на постројки за производство на електрична енергија кои работеле до 31 декември 2008 година, Комисијата ќе го оцени направениот напредок во спроведувањето на националниот план. Ако, на барање на засегнатата земја членка, Комисијата смета дека постои потреба од можно продолжување на тој период, до Европскиот парламент и до Советот може да поднесе соодветни предлози, кои ќе ги содржат и условите што треба да се исполнат во случај да се продолжи периодот.

#### ▼ M4

### Член 11

#### Национални мерки за спроведување

1. Сите земји членки, до 30 септември 2011 година, ќе ги објават и до Комисијата ќе ги достават, списокот на постројки на нивната територија што се опфатени со оваа Директива, и евентуално бесплатно доделените квоти на секоја од постројките на нејзината територија, пресметани во согласност со правилата наведени во член 10а(1) и член 10в.
2. Најдоцна до 28 февруари секоја година, надлежните органи ќе ја издадат количината на квоти што треба да се доделат во таа година, пресметан во согласност со членовите 10, 10а и 10в.
3. Земјите членки не смеат да им издадат бесплатни квоти според ставот 2 на постројки за кои Комисијата не дозволила да бидат внесени во списокот наведен во ставот 1.

#### ▼ M2

### ПОГЛАВЈЕ IV

#### ОДРЕДБИ ШТО СЕ ПРИМЕНУВААТ НА ВОЗДУХОПЛОВСТВОТО И НА НЕДВИЖНИТЕ ПОСТРОЈКИ

#### ▼ M4

### Член 11а

#### Употреба на ПНЕ и ЕНЕ од проектни активности во шемата на Заедницата пред стапувањето на сила на меѓународна спогодба за климатските промени

1. Ставовите 2 до 7 од овој член ќе се применуваат без да се доведе во прашање примената на член 28(3) и (4).

2. За оној дел од ПНЕ и ЕНЕ, што земјите членки им го одобриле на операторите или на операторите на воздухоплов за периодот од 2008 до 2012 година, а што не биле целосно искористени или за кои според ставот 8 било одобрено да се користат кредити, операторите можат од надлежниот орган да побараат да им издаде квоти што ќе важат за периодот по 2013 година во замена за ПНЕ и ЕНЕ издадени за намалување на емисии до 2012 година од типови на проекти што се квалификувале за употреба во шемата на Заедницата за време на периодот 2008 – 2012.

Надлежниот орган ваквата размена ќе ја врши на барање сè до 31 март 2015 година.

3. За оној дел од ПНЕ и ЕНЕ, кој земјите членки им го одобриле на операторите или на операторите на воздухоплов за периодот од 2008 до 2012 година, а што не биле целосно искористени или за кои според ставот 8 било одобрено да се користат кредити, надлежните органи ќе им дозволат на операторите да направат замена на ПНЕ и ЕНЕ од проекти што биле регистрирани пред 2013 издадени за намалување на емисии по 2013 година, за квоти што ќе важат по 2013 година.

Првиот потстав ќе се однесува на ПНЕ и ЕНЕ за сите типови на проекти што се квалификувале за користење во шемата на Заедницата за време на периодот 2008 – 2012.

4. За оној дел од ПНЕ и ЕНЕ, што земјите членки им го одобриле на операторите или на операторите на воздухоплов за периодот од 2008 до 2012 година, а што не биле целосно искористени или за кои според ставот 8 било одобрено да се користат кредити, надлежните органи ќе им дозволат на операторите да направат замена на ПНЕ издадени за намалување на емисии по 2013 година за квоти од нови проекти што започнале по 2013 година во најнеразвиените земји.

Првиот потстав ќе се однесува на ПНЕ за сите типови проекти што се квалификувале за употреба во шемата на Заедницата за време на периодот 2008 – 2012, сè додека тие земји не ја ратификуваат релевантната спогодба со Заедницата или до 2020 година, зависно што попрво ќе се случи.

5. За оној дел од ПНЕ и ЕНЕ, што земјите членки им го одобриле на операторите или на операторите на воздухоплов за периодот од 2008 до 2012 година, а што не биле целосно искористени или за кои според ставот 8 било одобрено да се користат кредити, и ако преговорите за меѓународна спогодба за климатските промени завршат до 31 декември 2009 година, кредитите од проекти или од други активности за намалување на емисиите можат да се искористат во шемата на Заедницата во согласност со спогодбите склучени со трети земји, во кои ќе се наведат нивоата на користење. Во согласност со ваквите спогодби, операторите ќе можат да користат кредити од проектна активност во тие трети земји за да ги исполнат своите обврски според шемата на Заедницата.

6. Евентуалните спогодбите наведени во ставот 5 ќе предвидат користење на кредити во шемата на Заедницата од типови на проекти што се квалификувале за употреба во шемата на Заедницата помеѓу 2008 и 2012 година, вклучувајќи и технологии за обновлива енергија или енергетска ефикасност со кои се промовира трансфер на технологија и одржлив развој. Сите такви спогодби можат исто така да предвидат и користење на кредити од проекти во кои користената основа е под нивото на бесплатно доделување на квоти според мерките наведени во член 10а или под нивоата што се бараат со законодавството на Заедницата.

7. Откако ќе се постигне меѓународна спогодба за климатските промени, од 1 јануари 2013 година, во шемата на Заедницата ќе се прифаќаат единствено кредити од проекти од трети земји што ја ратификувале таа спогодба.

8. Помеѓу 2008 и 2020 година на сите постоечки оператори ќе им биде дозволено да користат кредити, до повисокото од, количината што им била дозволена во периодот 2008 – 2012 година, или количината што одговара на процент, што не смее да биде помал од 11%, од квотите што им биле доделени во периодот помеѓу 2008 и 2012 година.

Операторите ќе можат да користат и кредити надвор од оние 11% наведени во првиот потстав, до количина еднаква на збирот од бесплатни квоти во периодот 2008 – 2012 и вкупните права на проектни кредити, што ќе одговара на одреден процент од нивните верификувани емисии во периодот 2005 – 2007.

Новите учесници, вклучувајќи ги и новите учесници во периодот од 2008 до 2012 година кои не добиле ниту бесплатни квоти ниту право да користат ПНЕ и ЕНЕ во периодот 2008 – 2012, како и новите сектори, ќе можат да користат кредити до количината еднаква на процент, што не може да биде помал од 4,5%, од нивните верификувани емисии за периодот 2013 – 2020. Операторите на воздухоплов ќе можат да користат кредити до количина што одговара на процент, што не може да биде помал од 1,5% од нивните верификувани емисии за периодот 2013 – 2020.

Ќе се усвојат мерки за конкретизирање на точните проценти што ќе се применуваат според првиот, вториот и третиот потстав. Најмалку една третина од дополнителната количина надвор од процентот наведен во првиот потстав што ќе им се додели на постојните оператори, ќе се додели на оператори со најниско ниво на користење на комбинирани просечни бесплатни квоти и проектни кредити во периодот 2008 - 2012.

Со тие мерки ќе се осигури вкупното дозволено користење на кредити да не надмине 50% од намалувањата на ниво на Заедница под нивоата од 2005 година во постојните сектори во шемата на Заедницата во периодот 2008 – 2020 и 50% од намалувањата на ниво на Заедница под нивото од 2005 година на новите сектори и воздухопловството во периодот помеѓу датумот на нивно вклучување во шемата на Заедницата и 2020 година.

Тие мерки наменети за менување на несуштинските елементи од оваа Директива со нејзино дополнување, ќе се донесат во согласност со законодавната постапка со надзор наведена во член 23(3).

9. Од 1 јануари 2013 година, може да се применуваат мерки за ограничување на користењето на кредити од одредени типови проекти.

Во тие мерки ќе се утврди и датумот од кој користењето на кредити според ставовите 1 до 4 ќе биде во согласност со овие мерки. Тој датум ќе биде најрано шест месеци пред донесувањето на мерките или, најдоцна, три години по нивното донесување.

Тие мерки наменети за менување на несуштинските елементи од оваа Директива со нејзино дополнување, ќе се донесат во согласност со законодавната постапка со надзор наведена во член 23(3). Комисијата ќе ја разгледа можноста до Комитетот да поднесе нацрт мерки што треба да се преземат кога тоа ќе го побара некоја земја членка.

#### ▼ M1

### Член 116

#### Проектни активности

1. Земјите членки ќе ги преземат сите неопходни мерки за да осигурат дека основите за споредба за проектни активности, според дефинициите од подоцнежните одлуки усвоени врз основа на Конвенцијата УНФЦЦЦ или Протоколот од Кјото, преземени во земјите што потпишале Договор за пристапување со Унијата, целосно ги почитуваат *acquis communautaire*, вклучувајќи ги и привремените отстапувања пропишани во тој Договор за пристапување.

#### ▼ M4

Заедницата и нејзините земји членки ќе ги одобруваат само оние проектни активности, во кои сите учесници во проектот имаат седиште или во земја која ја потпишала меѓународната спогодба во врска со тие проекти или во земја или потсојузен или регионален субјект што е поврзан со шемата на Заедницата според член 25.

#### ▼ M1

2. Освен во случаите од ставовите 3 и 4, земјите членки во кои се одвиваат проектни активности ќе осигурат дека нема да се издаваат ПНЕ или ЕНЕ за намалувања или ограничувања на емисии на стакленички гасови од ► M2 активности ◀ опфатени со оваа Директива.

3. До 31 декември 2012 година за проектни активности од механизмите за заедничка примена и за чист развој со кои се намалуваат или директно се ограничуваат емисиите од некоја постројка што е опфатена со оваа Директива, ПНЕ и ЕНЕ можат да се издадат само ако операторот на таа постројката поништи еднаков број на квоти.

4. До 31 декември 2012 година за проектни активности од механизмите за заедничка примена и за чист развој со кои се намалуваат или директно се ограничуваат нивоата на емисиите од некоја постројка што е опфатена со оваа Директива, ПНЕ и ЕНЕ може да се издадат само ако од националниот регистер на ПНЕ и ЕНЕ на земјата членка се поништат еднаков број на квоти.

5. Земја членка што ќе овласти приватни или јавни субјекти да учествуваат во проектна активност ќе продолжи да биде одговорна за исполнување на нејзините обврски од Конвенцијата УНФЦЦЦ и од Протоколот од Кјото и ќе осигури дека таквото учество е усогласено со релевантните упатства, модалитети и постапки усвоени во согласност со Конвенцијата УНФЦЦЦ или Протоколот од Кјото.

6. Во случај на проектни активности за производство на електрична енергија од хидроелектрани, со производствен капацитет поголем од 20 MW, земјите членки при одобрувањето на таквите проектни активности ќе осигурат дека при нивното развивање ќе се почитуваат релевантните меѓународни критериуми и упатства, вклучувајќи ги и оние што се содржани во Извештајот на светската комисијата за брани од ноември 2000 година „Браните и развојот — нова рамка за донесување одлуки“.

#### ▼ МЗ

7. Комисијата, во согласност со законодавната постапка наведена во член 23(2), ќе донесе одредби за примена на ставовите 3 и 4, особено во врска со избегнување на двојното броење, Комисијата ќе донесе одредби за примена на ставот 5 од овој член, кога земјата домаќин ќе ги исполни сите услови за квалификуваност за проектни активности за заедничка примена. Тие мерки наменети за менување на несуштинските елементи од оваа Директива со нејзино дополнување, ќе се донесат во согласност со законодавната постапка со надзор наведена во член 23(3).

#### ▼ Б

### Член 12

#### Пренос, препуштање и поништување на квотите

1. Земјите членки ќе осигурат дека квотите ќе можат да се пренесуваат помеѓу:

(а) лица во рамките на Заедницата;

(б) лица во рамките на Заедницата и лица во трети земји, кога таквите квоти се признаени во согласност со постапката наведена во член 25 без други ограничувања, освен оние содржани во оваа Директива, или донесени во согласност со неа.

#### ▼ M4

1а. Најдоцна до 31 декември 2010 година, Комисијата ќе провери дали пазарот на квоти од емисии е доволно заштитен од повластено тргување или пазарни манипулации и, ако тоа е соодветно, ќе даде предлози да се осигури таква заштита. Можат да се користат релевантните одредби од Директивата 2003/6/ЕЗ на Европскиот парламент и на Советот од 28 јануари 2003 година за повластено тргување и пазарни манипулации (злоупотреба на пазарот) ( 13 ) со евентуалните соодветни прилагодувања што се потребни за да се применат кај трговијата со стоки.

#### ▼ Б

2. Земјите членки ќе осигурат дека квотите издадени од страна на надлежен орган од друга земја членка ќе бидат признаени со цел ► M2 да се исполнат обврските на операторот на воздухоплов според ставот 2а или ◀ да се исполнат обврските на операторот според ставот 3.

#### ▼ M2

2а. Надлежните земји членки ќе осигурат дека секоја година до 30 април, секој од операторите на воздухоплов ќе препушти број на квоти еднаков на вкупните емисии во текот на претходната календарска година од воздухопловни активности наведени во Анексот I кои ги вршел тој оператор со воздухоплов, според верификацијата во согласност со член 15. Земјите членки ќе осигурат дека квотите што биле препуштени во согласност со овој став потоа ќе бидат поништени.

#### ▼ M2

3. Земјите членки ќе осигурат дека, најдоцна до 30 април секоја година, операторот на секоја од постројките ќе препушти број на квоти, освен квоти издадени според Поглавјето II, еднаков на вкупните емисии од таа постројка во текот на претходната календарска година што биле верификувани во согласност со член 15 и дека тие подоцна ќе бидат поништени.

#### ▼ M4

3а. Обврска за препуштање на квоти нема да настане за емисии кои биле верификувани како зафатени и пренесени во простор за трајно складирање во објект кој има важечка дозвола за геолошко складирање на јаглерод диоксид издадена во согласност со Директивата 2009/31/ЕЗ на Европскиот парламент и Советот од 23 април 2009 година ( 14 ).

#### ▼ Б

4. Земјите членки ќе ги преземат неопходните чекори со кои ќе се обезбеди дека квотите ќе бидат поништени во секое време на барање на лицето што ги поседува.

▼ M4

5. Ставовите 1 и 2 ќе се применуваат без да се доведе во прашање член 10в.

▼ M4

*Член 13*

**Важност на квотите**

1. Квотите издадени од 1 јануари 2013 година натаму, ќе важат за емисии во период од осум години почнувајќи на 1 јануари 2013 година.
2. Четири месеци по почетокот на секој период наведен во ставот 1, квотите кои повеќе не важат и кои не биле препуштени и поништени во согласност со член 12 ќе бидат поништени од страна на надлежниот орган.  
Земјите членки ќе им издадат квоти на лица за тековниот период со кои ќе се заменат кои било квоти кои ги имале и кои се поништени во согласност со првиот потстав.

*Член 14*

**Следење и известување во врска со емисиите**

1. Најдоцна до 31 декември 2011 година, Комисијата ќе усвои пропис за следење и известување во врска со емисиите и, ако е релевантно, во врска со податоците за активностите наведени во Анексот I, потоа за следење и известувања во врска со податоците за тон-километри заради поднесување на барањата според членовите 3д или 3ѓ, кој пропис ќе се базира на принципите за следење и известување пропишани во Анексот IV и во условите за следење и известување во врска со емисиите за секој од стакленичките гасови ќе ги наведе неговите потенцијали за глобално затоплување.

Таа мерка наменета за менување на несуштинските елементи од оваа Директива со нејзино дополнување, ќе се донесе во согласност со законодавната постапка со надзор наведена во член 23(3).

2. Прописот наведен во ставот 1 ќе ги земе предвид најточните и најнови достапни научни докази, особено од ИПЦЦ, а исто така може да наведе и барања операторите да известуваат за емисиите поврзани со производството на стоки од енергетски интензивни индустрии кои би можеле да подлежат на меѓународна конкуренција. Тој пропис исто така може да содржи и услови овие информации да бидат независно верификувани.

Тие услови можат да вклучуваат и известување за нивоата на емисии од производство на електрична енергија опфатени со шемата на Заедницата во врска со производството на таквите стоки.

3. Земјите членки ќе осигурат дека секој од операторите со постројка или на воздухоплов ќе ги следат емисиите на постројката или од 1 јануари 2010 година, на воздухопловот со кој управуваат и дека до надлежниот орган ќе испраќаат извештај за тоа во текот на секоја календарска година, по истекот на таа година, во согласност со прописот наведен во ставот 1.

4. Прописот наведен во ставот 1 може да вклучува и услови за користење на автоматизирани системи и форми за размена на податоци за да се усогласи комуникацијата во врска со планот за следење, годишниот извештај за емисии и активностите за верификација, помеѓу операторот, верификаторот и надлежните органи.

#### ▼ M2

### Член 15

#### ► M4 Акредитација и верификација ◀

Земјите членки ќе осигурат дека извештаите што ги поднесуваат операторите и операторите на воздухоплов во согласност со член 14(3) се верификувани во согласност со критериумите пропишани во Анексот V и евентуалните детални одредби донесени од Комисијата во согласност со овој член, и дека надлежниот орган ќе биде информиран за тоа.

Земјите членки ќе осигурат дека операторот или операторот на воздухоплов чиј извештај, до 31 март од секоја година, за емисии во текот на претходната година, не бил верификуван како задоволителен во согласност со критериумите пропишани во Анексот V и евентуалните детални одредби донесени од Комисијата во согласност со овој член, нема да може да направи понатамошно пренесување на квотите сè додека извештајот од тој оператор или оператор на воздухоплов не биде верификуван како задоволителен.

Комисијата може да донесе детални одредби за верификација на извештаите поднесени од страна на операторите на воздухоплов во согласност со член 14(3) и барањата според членовите 3д и 3ѓ, вклучувајќи и постапки за верификација што ќе ги користат верификаторите, во согласност со законодавната постапка наведена во член 23(2).

#### ▼ M4

Најдоцна до 31 декември 2011, Комисијата ќе донесе пропис за верификација на извештаите за емисии базиран на принципите пропишани во Анексот V и за акредитација и надзор на верификаторите. Во него ќе бидат наведени условите за акредитација и повлекување на акредитацијата, за взаемно признавање и по потреба за меѓусебно оценување на телата за акредитација.



Таа мерка наменета за менување на несуштинските елементи од оваа Директива со нејзино дополнување, ќе се донесе во согласност со законодавната постапка со надзор наведена во член 23(3).

#### Член 15а

### Обелоденување на информации и професионална тајност

Земјите членки и Комисијата ќе осигурат дека сите одлуки и извештаи во врска со количината и доделувањето на квоти и со следењето, известувањето и верификацијата на емисиите, ќе бидат веднаш обелоденети на уреден начин, со кој ќе се гарантира недискриминаторски пристап.

Информациите што се заштитени со професионална тајна не смеат да се обелоденат на ниедно друго лице или орган освен врз основа на важечки закони, прописи или административни одредби.

#### ▼Б

#### Член 16

### Казни

1. Земјите членки ќе пропишат правила за казни што ќе се применуваат за прекршување на националните одредби што биле донесени во согласност со оваа Директива и ќе ги преземат сите неопходни мерки за да осигурат дека таквите правила се применуваат. Тие казни мора да бидат делотворни, сразмерни и да делуваат обесхрабрувачки. Земјите членки, најдоцна до ► **M2** ————— ◀ ќе ја известат Комисијата за овие одредби, и без одложување ќе ја известуваат за секоја последователна измена што ќе влијае врз нив.

#### ▼M2

2. Земјите членки ќе осигурат дека ќе се објават имињата на операторите и на операторите на воздухоплов кои ги прекршиле барањата за препуштање на доволен број на квоти според оваа Директива.

3. Земјите членки ќе осигурат дека кој било оператор или оператор на воздухоплов кој нема да препушти доволен број на квоти до 30 април секоја година, за да ги покрие своите емисии во текот на претходната година, ќе биде земен на одговорност и ќе плати казна за вишокот емисии. Казната за вишок емисии ќе изнесува 100 ЕУР за секој испуштен тон јаглерод-диоксиден еквивалент за кој операторот или операторот на воздухоплов не препуштил квоти. Плаќањето на казната за вишок емисии нема да го ослободи операторот или оператор на воздухоплов од обврската да препушти количина на квоти еднаква на вишокот емисии кога ќе препуштаат квоти во врска со наредната календарска година.

#### ▼ M4

4. Казната за вишок емисии во врска со квотите издадени од 1 јануари 2013 година натаму ќе се зголемува во согласност со европскиот индекс на потрошувачки цени.

#### ▼ M2

5. Во случај некој оператор на воздухоплов да не ги почитува условите од оваа Директива и кога другите извршни мерки не обезбедиле почитување, неговата надлежна земја членка може да побара од Комисијата да одлучи да му наметне забрана за работа на засегнатиот оператор на воздухоплов.

6. Барањето на надлежната земја членка од ставот 5 ќе содржи:

(а) доказ дека операторот на воздухоплов не ги почитувал своите обврски од Директивата;

(б) детали за извршните дејствија што ги презела таа земја членка;

(в) оправдување за наметнувањето на забраната за работа на ниво на Заедница; и

(г) препорака за опфатот на забраната за работа на ниво на Заедница и евентуални услови што треба да се применат.

7. Кога барања како оние наведени во ставот 5 ќе се упатат до Комисијата, Комисијата ќе ги информира другите земји членки преку нивните претставници во Комитетот наведен во член 23(1) во согласност со Деловникот на Комитетот.

8. Ако тоа е соодветно и практично, на донесувањето на одлука по барање во согласност со ставот 5 ќе му претходат консултации со органите одговорни за регулаторен надзор над засегнатиот оператор на воздухоплов. Секогаш кога е можно, консултациите ќе ги водат заеднички Комисијата и земјите членки.

9. Кога Комисијата разгледува дали да донесе одлука откако ќе добие барање во согласност со ставот 5, ќе го извести засегнатиот оператор на воздухоплов за суштинските факти и причини врз кои се темели таквата одлука. На засегнатиот оператор на воздухоплов ќе му се даде можност до Комисијата да поднесе забелешки во писмена форма во рок од 10 работни дена откако бил известен.

10. На барање на земја членка, Комисијата може, во согласност со законодавната постапка наведена во член 23(2), да донесе одлука да му наметне забрана за работа на засегнатиот оператор на воздухоплов.

11. Секоја од земјите членки на својата територија ќе ги извршуваа евентуалните одлуки донесени според ставот 10. Таа ќе ја извести Комисијата за евентуалните мерки што биле преземени за спроведување на таквите одлуки.

12. По потреба, за постапките наведени во овој член ќе се воведат детални правила. Тие мерки наменети за менување на несуштинските елементи од оваа Директива со нејзино дополнување, ќе се донесат во согласност со законодавната постапка со надзор наведена во член 23(3).

▼ M1

*Член 17*

**Пристап до информации**

Одлуките во врска со доделувањето на квоти, со информациите за проектни активности во кои учествува некоја земја членка или пак властима некој приватен или јавен субјект да учествува во нив, како и извештаите за емисии што се бараат со дозволата за емисии на стакленички гасови кои ги поседува надлежниот орган, ќе се направат достапни за јавноста во согласност со Директивата 2003/4/ЕЗ.

▼ Б

*Член 18*

**Надлежен орган**

Земјите членки ќе ги направат соодветните административни аранжмани, вклучувајќи и именување на соодветен надлежен орган или органи, заради спроведување на правилата од оваа Директива. Кога е именуван повеќе од еден надлежен орган, работењето што тие органи го вршат во согласност со оваа Директива мора да биде координирано.

▼ M1

Земјите членки особено ќе осигурат да постои координација помеѓу нивните назначени лица за контакт за одобрување на проектни активности во согласност со член 6 (1)(а) од Протоколот од Кјото и нивниот назначен државен орган за спроведување на член 12 од Протоколот од Кјото, назначени во согласност со последователните одлуки донесени според Конвенцијата УНФЦЦЦ или Протоколот од Кјото.

▼ M2

*Член 18а*

**Надлежна земја членка**

1. Надлежна земја членка за оператор на воздухоплов ќе биде:

(а) во случај на оператор на воздухоплов со важечка дозвола за работа издадена од страна на земја членка во согласност со одредбите од Регулативата (ЕЕЗ) бр. 2407/92 на Советот од 23 јули 1992 година за

лиценцирање на авиопревозници ( 15 ), земјата членка што ја издала дозволата за работа на тој оператор на воздухоплов; и

(б) во сите други случаи, земјата членка со проценети најголеми припишани воздухопловни емисии од летови извршени од страна на тој оператор на воздухоплов во основната година.

2. Ако во првите две години од кој било период наведен во член 3в, ни една од припишаните воздухопловни емисии од летови извршени од страна на операторот на воздухоплов опфатен со ставот 1(б) од овој член не и бил припишан на неговата надлежна земја членка, операторот на воздухоплов за наредниот период ќе биде префрлен на друга надлежна земја членка. Нова надлежна земја членка ќе биде земјата членка со проценети најголеми припишани воздухопловни емисии од летови извршени од страна на тој оператор на воздухоплов за време на првите две години од претходниот период.

3. Врз основа на достапните информации, Комисијата:

(а) пред 1 февруари 2009 година, ќе објави список на оператори на воздухоплов кои на или по 1 јануари 2006 година вршат воздухопловна активност наведена во Анексот I, во кој ќе ја наведат надлежната земја членка за секој од операторите на воздухоплов во согласност со ставот 1; и

(б) пред 1 февруари секоја наредна година, ќе го ажурираат овој список за да ги вклучат операторите на воздухоплов кои подоцна вршеле воздухопловна активност наведена во Анексот I.

4. Комисијата, во согласност со законодавната постапка наведена во член 23(2), може да развие упатства за раководење со оператор на воздухоплов според оваа Директива кои ќе се однесуваат на надлежната земја членка.

5. За целите на ставот 1, „базна година“, во врска со оператор на воздухоплов кој започнал со работа во Заедницата по 1 јануари 2006 година, ќе значи првата календарска година на работење, а во сите други случаи, календарската година што започнува на 1 јануари 2006 година.

#### *Член 18б*

### **Помош од Еуроконтрол**

За да ги исполни своите обврски според членовите 3в(4) и 18а, Комисијата може да побара помош од Еуроконтрол, или од некоја друга релевантна организација и за тоа може да склучи соодветни спогодби со тие организации.

## ▼Б

### Член 19

## Регистри

### ▼М4

1. Квотите издадени по 1 јануари 2012 година ќе бидат заведени во регистрот на Заедницата заради извршување на процесите во врска со одржување на сметките отворени во земјата членка и заради доделување, препуштање и поништување на квоти во согласност со Регулативата на Комисијата наведена во ставот 3.

Секоја земја членка ќе може да ги спроведе постапките одобрени во согласност со Конвенцијата УНФЦЦЦ или Протоколот од Кјото.

### ▼Б

2. Кое било лице може да поседува квоти. Регистрот ќе ѝ биде достапен на јавноста и ќе содржи посебни сметки за евидентирање на дозволите што ги поседува секое лице на кое или од кое квотите му се издаваат или пренесуваат.

### ▼М3

3. За да се спроведе оваа Директива, Комисијата ќе донесе Регулатива за стандардизиран и безбеден систем на регистри во форма на стандардизирани електронски бази на податоци, кои ќе содржат општи податоци за следење на издавањето, поседувањето, преносот и поништувањето на квотите, за да ѝ се овозможи пристап на јавноста, а по потреба и доверливост и да се осигури дека нема да се вршат преноси кои не се во согласност со обврските што произлегуваат од Протоколот од Кјото. Таа Регулатива ќе содржи и одредби за користење и идентификација на ПНЕ и ЕНЕ во шемата на Заедницата и за следење на нивоата на таквото користење. Таа мерка наменета за менување на несušтинските елементи од оваа Директива со нејзино дополнување, ќе се донесе во согласност со законодавната постапка со надзор наведена во член 23(3).

### ▼М4

4. Регулативата наведена во ставот 3 ќе содржи соодветни модалитети за регистрот на Заедницата да презема трансакции или други постапки за спроведување на аранжманите наведени во член 25(1б). Таа Регулатива исто така ќе содржи и процеси за менување вонредно управување со регистрот на Заедницата во врска со прашањата од ставот 1 од овој член. Регулативата ќе содржи соодветни модалитети, за регистрот на Заедницата да осигури дека ќе бидат можни иницијативи на земјите членки за подобрување на ефикасноста, управувањето со административните трошоци и мерки за контрола на квалитетот.

▼Б

Член 20

**Централен администратор**

1. Комисијата ќе определи централен администратор кој ќе води независна книга на трансакции во врска со издавањето, преносот и поништувањето на квотите.
2. Централниот администратор ќе врши автоматска проверка на секоја трансакција во регистрите преку независна книга на трансакции за да се осигури дека нема нерегуларности во издавањето, преносот и поништувањето на квотите.
3. Ако нерегуларностите се откриени со автоматските проверки, централниот администратор ќе ја информира земјата членка или засегнатите земји членки, кои нема да ги регистрираат предметните трансакции или кои било идни трансакции поврзани со засегнатите квоти сè додека не се отстранат нерегуларностите.

Член 21

**Известување од страна на земјите членки**

1. Секоја година земјите членки до Комисијата ќе поднесуваат извештај за примената на оваа Директива. ►М4 Во овој извештај посебно внимание ќе се обрнува на аранжманите за доделување на квотите, на функционирањето на регистрите, примената на спроведбените мерки за следење и известување, верификацијата и акредитацијата и на прашањата поврзани со почитувањето на оваа Директива и на евентуалниот фискален третман на квотите. ◀ Првиот извештај ќе биде испратен до Комисијата до 30 јуни 2005 година. Извештајот ќе биде изготвен врз основа на прашалник или нацрт подготвен од страна на Комисијата во согласност со постапката пропишана во член 6 од Директива 91/692/ЕЕС. Прашалникот или нацртот ќе биде испратен до земјите членки најмалку шест месеци пред крајниот рок за поднесување на првиот извештај.
2. Врз основа на извештаите наведени во ставот 1, Комисијата ќе објави извештај за примената на оваа Директива во рок од три месеци по приемот на извештаите од земјите членки.

▼М4

3. Комисијата ќе организира размена на информации помеѓу надлежните органи на земјите членки што се однесуваат на новостите поврзани со проблематиката од областа на доделувањето на квоти, употребата на ПНЕ и ЕНЕ во шемата на Заедницата, водењето на регистри, следењето,

известувањето, верификацијата, акредитацијата, информатичката технологија и почитувањето на оваа Директива.

#### ▼ M1

##### *Член 21a*

#### **Поддршка на активностите за јакнење на капацитетите**

Во согласност со Конвенцијата УНФЦЦЦ, Протоколот од Кјото и подоцнежните одлуки донесени за нивно спроведување, Комисијата и земјите членки ќе настојуваат да поддржат активности за јакнење на капацитетите во земјите во развој и земјите со економии во транзиција, за да им помогнат целосно да ги искористат механизмите за заедничка примена и за чист развој на начин со кој ќе се поддржат нивните стратегии за одржлив развој и ќе им се олесни учеството на субјектите во развивањето и спроведувањето на проекти од областа на механизмите за заедничка примена и за чист развој.

#### ▼ M4

##### *Член 22*

#### **Измени на Анексите**

Анексите кон оваа Директива, со исклучок на Анексот I, IIa и IIб, можат да се изменат во светло на извештаите од член 21 и искуствата од примената на оваа Директива. Анексите IV and V можат да се изменат за да се подобри следењето, известувањето и верификацијата на емисиите.

Тие мерки наменети за менување на несуштинските елементи од оваа Директива, меѓу другото, и со нејзино дополнување, ќе се донесат во согласност со законодавната постапка со надзор наведена во член 23(3).

#### ▼ Б

##### *Член 23*

#### **Комитет**

1. На Комисијата ќе ѝ помага комитетот формиран со член 8 од Одлуката 93/389/ЕЕС.

2. При упатување на овој став, ќе важат членовите 5 и 7 од Одлуката 1999/468/ЕЗ, имајќи ги притоа предвид одредбите од член 8 од неа.

Периодот пропишан во член 5(6) од Одлуката 1999/468/ЕЗ се утврдува на три месеци.

▼ M3

3. При упатување на овој став, ќе важат членовите 5a(1) до (4) и член 7 од Одлуката 1999/468/ЕЗ, имајќи ги притоа предвид одредбите од член 8 од неа.

▼ M4

4. При упатување на овој став, ќе важат членовите 4 и 7 од Одлуката 1999/468/ЕЗ, имајќи ги притоа предвид одредбите од член 8 од неа.

▼ M4

*Член 24*

**Постапки за еднострано вклучување на дополнителни активности и гасови**

1. Од 2008 година, земјите членки можат да применуваат тргување со квоти на емисии во согласност со оваа Директива, за активности и стакленички гасови кои не се наведени во Анексот I, под услов вклучувањето на таквите активности и стакленички гасови да биде одобрено од страна на Комисијата, земајќи ги предвид сите релевантни критериуми, особено влијанието врз внатрешниот пазар, потенцијалните нарушувања на конкуренцијата, еколошкиот интегритет на шемата на Заедницата и сигурноста на планираниот систем за следење и известување, под услов вклучувањето на таквите активности и стакленички гасови да се одобрени од страна на Комисијата

(a) во согласност со законодавната постапка наведена во член 23(2), ако вклучувањето се однесува на постројки што не се опфатени со Анексот I; или

(б) во согласност со законодавната постапка со надзор наведена во член 23(3), ако вклучувањето се однесува на активности и стакленички гасови што не се опфатени со Анексот I. Тие мерки се подготвени за менување на несуштинските елементи од оваа Директива со нејзино дополнување.

2. Кога вклучувањето на дополнителни активности и гасови е одобрено, Комисијата истовремено може да одобри издавање на дополнителни квоти и може да одобри други земји членки да вклучат такви дополнителни активности и гасови.

3. На иницијатива на Комисијата или на барање на некоја земја членка, може да се донесе пропис за следење на емисиите и известување за емисиите во врска со активности, постројки и стакленички гасови кои како комбинација не се наведени во Анексот I, ако тоа следење и известување може да се спроведе со доволна прецизност.



Таа мерка наменета за менување на несуштинските елементи од оваа Директива со нејзино дополнување, ќе се донесе во согласност со законодавната постапка со надзор наведена во член 23(3).

#### ▼ M4

### Член 24a

#### **Усогласени правила за проекти со кои се намалуваат емисиите**

1. Покрај вклучувањата од член 24, можат да се усвојат и спроведбени мерки за издавањето на квоти или кредити за проекти со кои раководат земјите членки, а со кои се намалуваат емисиите на стакленички гасови кои не се опфатени со шемата на Заедницата.

Тие мерки наменети за менување на несуштинските елементи од оваа Директива со нејзино дополнување, ќе се донесат во согласност со законодавната постапка со надзор наведена во член 23(3).

Таквите мерки нема да предизвикаат двојно броење на намалувањата на емисии, ниту пак ќе спречат да се преземат други мерки за намалување на емисиите што не се опфатени со шемата на Заедницата. Мерки ќе се усвојат единствено ако не е можно да се опфатат во согласност со член 24, а при следното преиспитување на шемата на Заедницата ќе се разгледа можноста да се усогласи опфатеноста на тие емисии на ниво на Заедница.

2. Може да се донесат и спроведбени мерки со кои ќе се пропишат деталите за одобрување на кредити за проекти на ниво на Заедница наведени во ставот 1.

Тие мерки наменети за менување на несуштинските елементи од оваа Директива со нејзино дополнување, ќе се донесат во согласност со законодавната постапка со надзор наведена во член 23(3).

3. Земја членка може да одбие да издаде квоти или кредити за одредени типови проекти со кои се намалуваат емисиите на стакленички гасови на нејзината територија.

Таквите проекти ќе се спроведуваат врз основа на согласност на земјата членка во која се спроведува проектот.

#### ▼ Б

### Член 25

#### **Врски со други шеми за тргување со емисии на стакленички гасови**

1. Треба да се склучат договори со трети земји наведени во Анексот Б кон Протоколот од Кјото кои го ратификувале Протоколот, за да се обезбеди взаемно признавање на квотите помеѓу шемата на Заедницата и други

шеми за тргување со емисии на стакленички гасови во согласност со правилата пропишани во член 300 од Договорот.

#### ▼ M4

1а. Може да се потпишат спогодби за да се обезбеди признавање на квотите помеѓу шемата на Заедницата и соодветните задолжителни системи за тргување со емисии на стакленички гасови со апсолутни максимуми на емисии воведени во која било друга земја или во сојузен или регионален субјект.

1б. Со трети земји, сојузни или регионални субјекти можат да се направат необврзувачки аранжмани за да се обезбеди административна и техничка координација во врска со квотите во шемата на Заедницата или со други задолжителни системи за тргување со емисии на стакленички гасови со апсолутни максимуми на емисии.

#### ▼ M3

2. Кога ќе се склучи спогодба наведена во ставот 1, Комисијата ќе ги донесе сите потребни одредби поврзани со взаемното признавање на квотите според таа спогодба. Тие мерки наменети за менување на несуштинските елементи од оваа Директива со нејзино дополнување, ќе се донесат во согласност со законодавната постапка со надзор наведена во член 23(3).

#### ▼ M2

### *Член 25а*

#### **Мерки на трети земји за намалување на влијанието на воздухопловството врз климатските промени**

1. Кога трета земја ќе донесе мерки за намалување на влијанието врз климатските промени на летови кои поаѓаат од таа земја, а пристигнуваат во Заедницата, Комисијата, откако ќе се консултира со таа трета земја и со земји членки од Комитетот наведен во член 23(1), ќе ги разгледа можностите што се достапни за да се обезбеди оптимална интеракција помеѓу шемата на Заедницата и мерките на таа земја.

По потреба, Комисијата може да донесе измени со кои ќе се овозможи летовите што пристигнуваат од таа трета земја да бидат изземени од воздухопловните активности наведени во Анексот I или да се овозможат некои други измени на воздухопловните активности наведени во Анексот I што се бараат со некоја спогодба во согласност со четвртиот потстав. Тие мерки наменети за менување на несуштинските елементи од оваа Директива, ќе се донесат во согласност со законодавната постапка со надзор наведена во член 23(3).

Комисијата може да им предложи на Европскиот парламент и на Советот и други измени на оваа Директива.

Комисијата, исто така може, по потреба, во согласност со член 300(1) од Договорот да му препорача на Советот да започне преговори за склучување на спогодба со таа трета земја.

2. Заедницата и нејзините земји членки ќе продолжат да бараат склучување на спогодба за глобални мерки за намалување на емисии на стакленички гасови од воздухопловството. Во светло на евентуалната таква спогодба, Комисијата ќе разгледа дали се потребни измени на одредбите од оваа Директива што се поднесуваат на операторите на воздухоплов.

▼Б

#### Член 26

### Измена на Директивата 96/61/ЕЗ

Во член 9(3) од Директивата 96/61/ЕЗ ќе се додадат следниве потставови:

„Во случај кога емисиите на стакленички гас од некоја постројка се наведени во Анексот I кон Директивата 2003/87/ЕЗ на Европскиот парламент и на Советот од 13 октомври 2003 година, со која се воведува шема на тргувањето со квоти на емисии на стакленички гасови во рамките на Заедницата и со која се врши измена на Директивата 96/61/ЕЗ на Советот ( 16 ) во врска со некоја активност што се врши во таа постројка, дозволата нема да содржи гранична вредност на емисија за директно испуштање на тој гас, освен ако тоа не е неопходно за да се осигури дека нема да се предизвика значително локално загадување.

За активностите наведени во Анексот I кон Директивата 2003/87/ЕЗ, земјите членки можат да одлучат да не пропишат услови во врска со енергетска ефикасност за единици за согорување или за други единици кои испуштаат јаглерод диоксид на местото.

По потреба, надлежните органи ќе вршат соодветни измени на дозволите.

Трите претходни потставови нема да се применуваат на постројки кои се привремено изземени од шемата за тргување со квоти на емисии на стакленички гасови во рамките на Заедницата во согласност со член 27 од Директивата 2003/87/ЕЗ.“

▼М4

#### Член 27

### Изземање на мали постројки кои подлежат на еквивалентни мерки

1. Откако ќе спроведат консултации со операторот, земјите членки од шемата на Заедницата можат да изземат постројки кои до надлежниот орган пријавиле емисии пониски од 25 000 тони јаглерод-диоксиден еквивалент и, во случај кога вршат активности на согорување, имаат

влезна проценета топлинска сила под 35 MW, без емисии од биомаса, во секоја од трите години што претходе на известувањето според точката (а), и кои подлежат на мерки што ќе постигнат ист придонес кон намалување на емисиите, ако засегнатата земја членка ги исполни следниве услови:

- (а) да ја извести Комисијата за секоја таква постројка, наведувајќи ги притоа еквивалентните мерки што се применуваат на таа постројка со кои ќе се постигне еднаков придонес кон намалувањето на постојните емисии, пред да треба да се поднесе списокот на постројки од член 11(1), а најдоцна во моментот на поднесување на тој список до Комисијата;
- (б) да потврди дека постојат аранжмани за следење со кои ќе се оцени дали некоја постројка, исклучувајќи ги емисиите од биомаса, испушта 25 000 тони или повеќе јаглерод диоксидни еквиваленти во која било поединечна календарска година. Земјите членки можат да дозволат поедноставени мерки за следење, известување и верификација за постројки со просечни годишни верификувани емисии во периодот 2008 – 2010 помали од 5 000 тони годишно, во согласност со член 14;
- (в) да потврдат дека, ако која било постројка, исклучувајќи ги емисиите од биомаса, испушта 25 000 тони или повеќе јаглерод диоксидни еквиваленти во која било поединечна календарска година, или ако повеќе не постојат мерките за таа постројка со кои ќе се постигне еднаков придонес кон намалувањето на емисиите, постројката, тогаш таа постројка ќе биде повторно опфатена со шемата на Заедницата.
- (г) да ги објави за јавна расправа информациите од точките (а), (б) и (в).

Болниците можат исто така да бидат изземени ако преземат еквивалентни мерки.

2. Ако, три месеци по датумот на известувањето за јавна расправа, во рок од дополнителни шест месеци, Комисијата не даде приговор, ќе се смета дека изземањето е одобрено.

По препуштањето на квоти за периодот во кој постројката е во шемата на Заедницата, постројката ќе биде изземена и во согласност со член 10а земјата членка на постројката повеќе нема ѝ да издава бесплатни квоти.

3. Кога некоја постројка повторно се воведо во шемата на Заедницата во согласност со ставот 1(в), сите квоти издадени во согласност со член 10а ќе бидат доделени почнувајќи од годината на повторно воведување. Квотите што им биле издадени на тие постројки ќе се одземат од количината што ќе се доделува преку лицитација во согласност со член 10(2) од страна на земјата членка во која се наоѓа постројката.

Сите такви постројки ќе останат во шемата на Заедницата за остатокот од периодот на тргување.

4. За постројките што не биле опфатени со шемата на Заедницата во периодот 2008 – 2012, може да се применуваат поедноставени услови за следење, известување и верификација, заради утврдување на емисиите во трите години што му претходеле на известувањето според ставот 1 точка (а).

#### Член 28

### **Прилагодувања што ќе се применуваат откако Заедницата ќе одобри меѓународна спогодба за климатските промени**

1. Во рок од три месеци откако Заедницата ќе потпише меѓународна спогодба што до 2020 година ќе доведе до задолжително намалување на емисиите на стакленички гасови поголемо од 20% од нивоата во 1990 година, што е одразено во обврската за намалување од 30% утврдена од страна на Европскиот совет во март 2007 година, Комисијата ќе поднесе извештај во кој особено ќе се оценат следниве елементи:

- (а) природата на мерките договорени во рамките на меѓународните преговори, како и обврските што ги презеле други развиени земји за намалувања на емисиите слични на оние на Заедницата и обврските што ги презеле економски понапредни земји во развој, за соодветно да придонесат во согласност со нивните одговорности и капацитети;
- (б) влијанието на меѓународната спогодба за климатските промени и, како последица, опциите што ќе се бараат на ниво на Заедница, за да се дојде поблиску до поамбициозната цел, на урамнотежен, транспарентен и праведен начин да се постигне намалување од 30%, земајќи ја притоа предвид работата од првиот период на обврски според Протоколот од Кјото.
- (в) конкурентноста на производствените индустрии на Заедницата во контекст на ризикот од истекување на јаглерод;
- (г) влијанието на меѓународната спогодба за климатските промени врз другите економски сектори во Заедницата;
- (д) влијанието врз земјоделскиот сектор на Заедницата, вклучувајќи ги и ризиците од истекување на јаглерод;
- (ф) соодветните модалитети за вклучување на емисии и отстранувања поврзани со искористувањето на земјиштето, пренамената на земјиштето и шумарството на Заедницата;
- (е) пошумувањето, повторното пошумување, избегнатата сеча и деградација на шуми во трети земји во случај да се воспостави некој меѓународно признаен систем во овој контекст;
- (ж) потребата од дополнителни политики и мерки на ниво на Заедница во врска со обврските за намалување на емисиите на стакленички гасови на Заедницата и на земјите членки.

2. Врз основа на извештајот наведен во ставот 1, Комисијата до Европскиот парламент и до Советот по потреба ќе достави законодавен предлог за измена на оваа Директива во согласност со ставот 1, со цел да се изврши измена на Директивата која ќе стапи на сила откако Заедницата ќе ја одобри меѓународната спогодба за климатските промени со цел обврската за намалување на емисиите да се спроведе во согласност со таа спогодба.

Предлогот ќе се заснова на принципите на транспарентност, економска ефикасност и исплатливост, како и на праведност и солидарност при распределбата на напорите помеѓу земјите членки.

3. По потреба, предлогот ќе овозможи, операторите, покрај кредитите овозможени со оваа Директива, да користат и ПНЕ и ЕНЕ или други одобрени кредити од трети земји што ја ратификувале меѓународната спогодба за климатските промени.

4. Предлогот по потреба исто така ќе содржи и евентуални други мерки што ќе бидат потребни за на транспарентен, урамнотежен и правичен начин да се постигнат задолжителните намалувања во согласност со ставот 1 и, особено ќе содржи и спроведбени мерки за да се обезбеди, операторите во шемата на Заедницата, покрај кредитите од ставовите 2 до 5 од член 11а, да користат и дополнителни типови на проектни кредити или, по потреба, и други механизми воведени во согласност со меѓународната спогодба за климатските промени.

5. Предлогот ќе содржи соодветни преодни и одложителни мерки кои ќе важат до стапувањето на сила на меѓународната спогодба за климатските промени.

#### *Член 29*

### **Извештај за да се осигури подобро функционирање на пазарот на јаглерод**

Ако врз основа на редовните извештаи за пазарот на јаглерод наведени во член 10(5), Комисијата има докази дека пазарот на јаглерод не функционира правилно, за тоа ќе поднесе извештај до Европскиот парламент и до Советот. По потреба, извештајот може да биде придружен и со предлози за зголемување на транспарентноста на пазарот на јаглерод и со мерки за подобрување на неговото функционирање.

## ▼ M4

### Член 29а

#### Мерки во случај на прекумерни флукуации на цените

1. Ако на европскиот пазар за јаглерод повеќе од шест последователни месеци цената на квотите е за три пати поголема од просечната цена на квотите во претходните две години, Комисијата веднаш ќе свика состанок на Комитетот формиран со член 9 од Одлуката бр. 280/2004/ЕЗ.
2. Ако порастот на цените наведен во ставот 1 не одговара на пазарните фундаменти, земјјќи го предвид степенот на пораст на цените може да се преземе една од следиве мерки:
  - (а) мерка која на земјите членки ќе им овозможи да пристапат кон доделување на дел од квотите преку лицитација;
  - (б) мерка која на земјите членки ќе им овозможи преку лицитација да доделат до 25% од останатите квоти од резервата за нови учесници;
2. Тие мерки ќе бидат усвоени во согласност со раководната постапка наведена во член 23(4).
3. При преземањето на која било мерка ќе се обрне особено внимание на извештаите што Комисијата ги поднела до Европскиот парламент и до Советот во согласност со член 29, како и на сите други релевантни информации доставени од земјите членки.
4. Аранжманите за примена на овие одредби ќе бидат пропишани во прописот наведен во член 10(4).

## ▼ Б

### Член 30

#### Ревизија и понатамошен развој

1. Врз основа на постигнатиот напредок во следењето на емисиите на стакленички гасови, до 31 декември 2004 година, Комисијата може да им предложи на Европскиот парламент и на Советот, да извршат измена на Анексот I со која ќе се вклучат и други активности и емисии на други стакленички гасови наведени во Анексот II.
2. Врз основа на искуството од примената на оваа Директива и на напредокот направен во следењето на емисиите на стакленички гасови и во светло на новостите во меѓународен контекст, Комисијата ќе подготви извештај за примената на оваа Директива, во врска со:
  - (а) како и дали треба да се изврши измена на Анексот I со која ќе се вклучат и други релевантни сектори, меѓу другите и секторите

производство на хемикалии, алуминиум и транспорт, активности и емисии на други стакленички гасови наведени во Анексот II, со цел дополнително да се подобри економската ефикасност на шемата;

- (б) врквата помеѓу тргувањето со квоти на емисии во Заедницата со меѓународното тргување со емисии што ќе започне во 2008 година;
- (в) понатамошно усогласување на методот за доделување (вклучително и доделување преку лицитација за периодот по 2012 година) и на критериумите за националните планови за доделување наведени во Анексот III;

#### ▼ M1

- (г) користењето на кредити од проектна активност, вклучувајќи ја и потребата од усогласување на употребата на ПНЕ и ЕНЕ во шемата на Заедницата;

#### ▼ Б

- (г) врквата помеѓу тргувањето со емисии и со други политики и мерки што се применуваат на ниво на земји членки и на ниво на Заедница, вклучувајќи го и оданочувањето, со кои се настојува да се постигнат истите цели;
- (д) дали е соодветно да постои единствен регистер на Заедницата;
- (ф) нивото на казни за вишок емисии, при што меѓу другото ќе се земе предвид и инфлацијата;
- (е) функционирањето на пазарот на квоти, што особено ќе се однесува на можните нарушувања на пазарот;
- (ж) како да се прилагоди шемата на Заедницата кон проширената Европска Унија;
- (з) здружувањето;
- (с) практичноста на развивањето на референтни вредности кои ќе се применуваат на ниво на Заедница како основа за доделувањето, кои ќе ги земаат предвид најдобрите достапни техники и ќе се потпираат на анализа на трошоците и користта;

#### ▼ M1

- (и) влијанието на проектните механизми врз земјите домаќини, особено врз нивните развојни цели, дали биле одобрени проектни активности од типот на ЗП и МЧР за производство на електрична енергија од хидроелектрани со капацитет поголем од 500 MW и кои имале негативни еколошки и социјални влијанија, и идната употреба на ПНЕ и ЕНЕ кои произлегле од таквите проектни активности на производство на електрична енергија од хидроелектрани во шемата на Заедницата;



- (j) поддршката на напори за јакнење на капацитетите во земјите во развој и земјите со економија во транзиција;
- (к) модалитетите и постапките според кои земјите членки ги одобруваат домашните проектни активности и издаваат квоти за намалување или ограничување на емисиите кои произлегуваат од таквите активности од 2008 година;
- (л) техничките одредби што се однесуваат на привремената природа на кредитите и ограничувањето од 1% за квалификување за проектни активности за искористување на земјиштето, пренамена на земјиштето и шумарство воведено со Одлуката 17/ЦП7, и одредби што се однесуваат на исходот од проценката на потенцијалните ризици поврзани со употребата на генетски модификувани организми и потенцијално инвазивни надворешни врсти при проектни активности за пошумување и повторно пошумување за на операторите да им се овозможи користење на ПНЕ и ЕНЕ кои потекнуваат од проектни активности за искористување на земјиштето, пренамена на земјиштето и шумарството во шемата на Заедницата од 2008 година, во согласност со одлуките усвоени во согласност со Конвенцијата УНФЦЦЦ или Протоколот од Кјото.

#### ▼Б

Комисијата овој извештај ќе го поднесе до Европскиот парламент и до Советот најдоцна до 30 јуни 2006 година, а тој по потреба ќе биде придружен и со соодветни предлози.

#### ▼М1

3. Пред секој од периодите наведени во член 11(2), секоја од земјите членки во своите национални планови за доделување ќе ја објави планираната употреба на ПНЕ и ЕНЕ и процентот за доделување на квоти на секоја од постројките до кој на операторите им е дозволено да користат ПНЕ и ЕНЕ во шемата на Заедницата за тој период. Вкупната употреба на ПНЕ и ЕНЕ ќе биде во согласност со релевантните дополнителни обврски според Протоколот од Кјото и Конвенцијата УНФЦЦЦ и со одлуките што од нив ќе произлезат.

Во согласност со член 3 од Одлуката бр. 280/2004/ЕЗ на Европскиот парламент и на Советот од 11 февруари 2004 година, во врска со механизмот за следење на емисиите на стакленички гасови во Заедницата и за спроведување на Протоколот од Кјото ( 17 ), Земјите членки на секои две години ќе ја информираат Комисијата за обемот во кој домашните дејствија всушност претставуваат значителен елемент од напорите направени на национално ниво, како и за степенот до кој употребата на проектни механизми е всушност дополнение на домашните дејствија, и за соодносот меѓу нив, во согласност со релевантните одредби од Протоколот од Кјото и одлуките донесени врз основа на него. Комисијата за ова ќе известува во согласност со член 5 од спомнатата Одлука. Во светло на

овој извештај, Комисијата по потреба ќе дава законодавни или други предлози како дополнување на одредбите донесени од страна на земјите членки за да осигури дека употребата на механизмите ќе служи како дополнување на домашните дејствија во рамките на Заедницата.

#### ▼ M2

4. Најдоцна до 1 декември 2014, Комисијата, врз основа на следењето и на искуствата од примената на оваа Директива, ќе го преиспита функционирањето на оваа Директива во врска со воздухопловните активности од Анексот I и може, по потреба, до Европскиот парламент и до Советот да даде предлози во согласност со член 251 од Договорот. Комисијата особено ќе обрне внимание на следново:

- (а) импликациите и влијанието на оваа Директива во однос на севкупното функционирање на шемата на Заедницата;
- (б) функционирањето на пазарот на воздухопловни квоти, што особено ќе се однесува на можните нарушувања на пазарот;
- (в) еколошката делотворност на шемата на Заедницата и обемот во кој вкупната количина на квоти што им се доделува на операторите на воздухоплов според член 3в треба да се намали во согласност со општите цели за намалување на емисиите во ЕУ;
- (г) влијанието на шемата на Заедницата врз воздухопловниот сектор, вклучувајќи ги и прашањата од областа на конкурентноста, особено земајќи го предвид влијанието на политиките за климатски промени што се спроведуваат во областа на воздухопловството надвор од ЕУ;
- (д) понатамошно одржување на посебната резерва за оператори на воздухоплов, земајќи го предвид веројатното приближување на стапките на раст во целата воздухопловна индустрија;
- (ф) влијанието на шемата на Заедницата врз структурната зависност од воздушен транспорт на островите, регионите без излез на море, периферните региони и најоддалечените региони на Заедницата;
- (е) дали треба да се воведат системи за поврзување за да се олесни трговијата со квоти помеѓу операторите на воздухоплов и операторите на постројки, истовремено осигурувајќи дека нема да се случи да дојде до нето пренос на квоти од оператори на воздухоплов кон оператори на постројки;
- (ж) импликациите на праговите за изземање според наведеното во Анексот I во поглед на потврдената максимална маса на полетување и годишен број на летови што ги врши операторот на воздухоплов;
- (з) влијанието на изземањето од шемата на Заедницата на одредени летови што се одвиваат во рамки на обврските на јавните служби наметнати во согласност со Регулативата (ЕЕЗ) бр. 2408/92 на Советот од 23 јули 1992 година за пристап на авиопревозниците од Заедницата до внатрешните воздушни рути на Заедницата ( 18 );

- (s) развојот, вклучувајќи го и потенцијалот за иден развој на ефикасноста на воздухопловството, а особено остварениот напредокот кон исполнување на целта на Советодавниот одбор за аеронаутичко истражување во Европа (АЦАРЕ) да се развијат и докажат технологии со чија помош ќе може да се намали потрошувачката на гориво за 50% до 2020 година и дали се неопходни понатамошни мерки за зголемување на ефикасноста.
- (и) новините во научното разбирање на влијанието врз климатските промени на кондензациските траги и висинските ледени облаци предизвикани од воздухопловни активности, со цел да се предложат делотворни мерки за нивно ублажување.

Комисијата потоа ќе го извести Европскиот парламент и Советот.

## ПОГЛАВЈЕ V

### ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

#### ▼Б

#### Член 31

#### Спроведување

1. Најдоцна до 31 декември 2003 година, земјите членки ќе ги донесат законите, прописите и административните одредби што се потребни за може да се применува оваа Директива. За тоа веднаш ќе ја известат Комисијата. За овие закони, прописи и административни одредби, Комисијата ќе ги извести останатите земји членки.

Кога земјите членки ќе ги донесат овие мерки, во нив ќе постои упатување кон оваа Директива или тие ќе бидат придружени со такво упатување при нивното службено објавување. Начинот на таквото упатување ќе го утврдат земјите членки.

2. Земјите членки до Комисијата ќе го достават текстот од одредбите од националното законодавство што ќе го донесат во сферата што ја опфаќа оваа Директива. Комисијата за тоа ќе ги информира останатите земји членки.

#### Член 32

#### Влегување во сила

Оваа Директива ќе влезе во сила на денот на нејзиното објавување во *Службениот весник на Европската Унија*.

*Член 33*

**Адресати**

Оваа Директива се однесува на земјите членки.

## АНЕКС I

## КАТЕГОРИИ НА АКТИВНОСТИ НА КОИ СЕ ОДНЕСУВА ОВАА ДИРЕКТИВА

1. Постројките или деловите од постројки што се користат за истражување, развој и тестирање на нови производи и процеси и постројките што исклучително користат биомаса не се опфатени со оваа Директива.
2. Граничните вредности дадени подолу генерално се однесуваат на производствени капацитети или на произведени количини. Кога повеќе активности што спаѓаат во иста категорија, се вршат во истата постројка, капацитетите за таквите активности се собираат.
3. Кога се пресметува вкупната проценета влезна топлинска сила на постројката за да се одлучи дали ќе биде опфатена со шемата на Заедницата, се собираат влезните проценетите топлински сили на сите технички единици од кои се состои постројката во кои согоруваат горива во постројката. Овие единици можат да ги вклучат сите типови на котли, горилници, турбини, грејачи, високи печки, печки за отпад, калцинатори, печки за керамика, рерни, сушари, мотори, горивни ќелии, единици за хемиско кружно согорување (CLC), отворени пламени и единици за топлинско или каталитично дополнително согорување. Единиците со проценета влезна топлинска сила помала од 3 MW и единици што користат исклучиво биомаса нема да се земаат предвид во оваа пресметка. „Единици што користат исклучиво биомаса“ ги опфаќаат и единиците што користат фосилни горива при вклучувањето или исклучувањето на единицата.
4. Ако некоја единица се користи за активност за која прагот не е изразен како вкупна проценета влезна топлинска сила, прагот за оваа активност ќе има приоритет при одлучувањето за вклучување во шемата на Заедницата.
5. Ако се утврди дека во некоја постројка е надминат прагот на капацитет за некоја од активностите од овој Анекс, сите единици во кои согоруваат горива, освен единиците за палење на опасен или комунален отпад, ќе бидат опфатени со дозвола за емисии на стакленички гасови.
6. Од 1 јануари 2012 година, ќе бидат опфатени сите летови што поаѓаат или пристигнуваат од аеродром кој се наоѓа на територијата на некоја земја членка на која се однесува Спогодбата.

Активности:	Стакленички гасови
Согорување на горива во постројки со вкупна проценета влезна топлинска сила поголема од 20 MW (освен постројки за согорување на опасен или комунален отпад)	Јаглерод диоксид

Рафинирање на минерално масло	Јаглерод диоксид
Производство на кокс	Јаглерод диоксид
Пржење и синтерирање на метална руда (вклучително и сулфурна руда), вклучувајќи и пелетизација	Јаглерод диоксид
Производство на сурово железо или челик (примарна или секундарна фузија), вклучително и непрекинато леење, со капацитет поголем од 2,5 тони на час	Јаглерод диоксид
Производство и обработка во црната металургија (вклучително и феролегури) кога се користат единици за согорување со вкупна проценета влезна топлинска сила поголема од 20 MW. Меѓу другото обработката опфаќа и валалници, повторно загревање, жаречки печки, ковачници, ливници, обложување и декапирање.	Јаглерод диоксид
Производство на примарен алуминиум	Јаглерод диоксид и перфлуоројаглероди
Производство на секундарен алуминиум кога се користат единици за согорување со вкупна проценета влезна топлинска сила поголема од 20 MW	Јаглерод диоксид
Производство или обработка на обоени метали, вклучувајќи и производство на легури, рафинирање, леење во ливници, итн., кога се користат единици за согорување со вкупна проценета влезна топлинска сила (вклучувајќи и горива што се користат како агенси за редукција) поголема од 20 MW.	Јаглерод диоксид
Постројки за производство на цементен клинкер во ротациони печки со производствен капацитет поголем од 500 тони на ден или во други печки со производствен капацитет поголем од 50 тони на ден	Јаглерод диоксид
Производство на или вар или калцинирање на доломит или магнезит во ротациони печки или во други печки со производствен капацитет поголем од 50 тони на ден	Јаглерод диоксид
Производство на стакло, вклучително и на стаклени влакна со капацитет на топење поголем од 20 тони на ден	Јаглерод диоксид
Производство на керамички производи со печење, особено ќерамиди, тули, огноотпорни тули, плочки, грнчарски производи или порцелан, со производствен капацитет поголем од 75 тони на ден	Јаглерод диоксид
Производство на изолациски материјали од минерална волна со употреба на стакло, камен или троска со капацитет на топење поголем од 20 тони на ден	Јаглерод диоксид
Сушење или калцинирање на гипс или производство на гипсени плочи и други производи од гипс, кога се користат	Јаглерод диоксид

единици на согорување со вкупна проценета влезна топлинска сила поголем од 20 MW	
Производство на хартиена каша од дрво или од друг влакнест материјал	Јаглерод диоксид
Производство на хартија и картон со производствен капацитет поголем од 20 тони на ден	Јаглерод диоксид
Производство на црн јаглерод што вклучува карбонизација на органски материји како што се масла, катрани, остатоци од крекирање и дестилација, кога се користат единици на согорување со вкупна проценета влезна топлинска сила поголем од 20 MW	Јаглерод диоксид
Производство на азотна киселина	Јаглерод диоксид и азотен оксид
Производство на адипинска киселина	Јаглерод диоксид и азотен оксид
Производство на глиоксал и глиоксална киселина	Јаглерод диоксид и азотен оксид
Производство на амонијак	Јаглерод диоксид
Производство на рефус органски хемикалии со крекирање, реформирање, делумна или целосна оксидација или со слични процеси со производствен капацитет поголем од 100 тони на ден	Јаглерод диоксид
Производство на водород ( $H_2$ ) и синтезен гас со реформирање или делумна оксидација со производствен капацитет поголем од 25 тони на ден	Јаглерод диоксид
Производство на натриум карбонат ( $Na_2CO_3$ ) и сода бикарбона ( $NaHCO_3$ )	Јаглерод диоксид
Зафаќање на стакленички гасови од постројки опфатени со оваа Директива заради транспорт и геолошко складирање во складишта дозволени со Директивата 2009/31/ЕЗ	Јаглерод диоксид
Транспорт на стакленички гасови со гасоводи заради геолошко складирање во складишта дозволени со Директивата 2009/31/ЕЗ	Јаглерод диоксид
Геолошко складирање на стакленички гасови во складишта дозволени со Директивата 2009/31/ЕЗ	Јаглерод диоксид
Воздухопловство	Јаглерод диоксид
Летови што поаѓаат или пристигнуваат од аеродром кој се наоѓа на територијата на некоја земја членка на која се	

однесува Спогодбата.

Оваа активност нема да опфаќа:

- (а) летови кои се вршат единствено за превоз на службена мисија на монарх на власт и на неговото потесно семејство, на шефови на држави, шефови на влади и владини министри, на земја што не е земја членка на ЕУ кога ова е поткрепено со соодветен индикатор на статусот во планот на летот;
- (б) воени летови што ги вршат воени воздухоплови и царински и полициски летови;
- (в) летови за потрага и спасување, противпожарни летови, хуманитарни летови и летови на итни медицински служби одобрени од страна на соодветен надлежен орган;
- (г) сите летови што се вршат исклучиво според правилата за визуелно летање според дефиницијата во Анексот 2 кон Чикашката конвенција;
- (д) летови кои завршуваат на аеродром од кој воздухопловот полетал и за време на кои немало слетување;
- (ѓ) летови за обука кои се вршат единствено заради стекнување на дозвола или оценка на пилотски екипаж, кога ова е проследено со соодветна забелешка во планот на летање, под услов летот да не служи за превоз на патници и/или товар или за позиционирање или за превезување на авионот;
- (е) летови што се вршат единствено за научни истражувања или заради проверка, тестирање или сертификарање на воздухоплов или опрема, без разлика дали воздушна или земска;
- (ж) летови што се вршат со воздухоплов со максимална потврдена маса на полетување помала од 5 700 кг;
- (з) летови што се вршат во рамките на обврските на јавните служби наметнати во согласност со Регулативата (ЕЕЗ)



бр. 2408/92 за рути до најоддалечените региони, според наведеното во член 299(2) од Договорот или на рути каде понудениот капацитет не надминува 30 000 седишта годишно; и

(s) летови кои кога не би била оваа точка би спаѓале во оваа активност, кои ги врши оператор во комерцијален авиотранспорт кои управува со:

— помалку од 243 летови во период од три последователни четиримесечни периоди, или

— летови со вкупни емисии помали од 10 000 тони годишно.

Летови кои се вршат исклучиво за летови кои се вршат единствено за превоз во службена мисија на монарх на власт и на неговото потесно семејство, на шефови на држави, шефови на влади и владини министри на земја членка на ЕУ не можат да се изземат под оваа точка

▼Б

*АНЕКС II.*

**СТАКЛЕНИЧКИ ГАСОВИ НА НАВЕДЕНИ ВО ЧЛЕНОВИТЕ 3 И 30**

Јаглерод диоксид ( $\text{CO}_2$ )

Метан ( $\text{CH}_4$ )

Азотен оксид ( $\text{N}_2\text{O}$ )

Хидрофлуоројаглероди (HFC)

Перфлуоројаглероди (PFCs)

Сулфур хексафлуорид ( $\text{SF}_6$ )

▼ M4

*АНЕКС IIa*

**Зголемување на процентот на квоти што земјите членки ќе ги доделуваат преку лицитација според член 10(2)(а), заради солидарност и раст во Заедницата за да се намалат емисиите и да се прилагоди кон ефектите на климатските промени**

<b>Земја членка</b>	<b>Удел</b>
Белгија	10 %
Бугарија	53 %
Чешка Република	31 %
Естонија	42 %
Грција	17 %
Шпанија	13 %
Италија	2 %
Кипар	20 %
Летонија	56 %
Литванија	46 %
Луксембург	10 %
Унгарија	28 %
Малта	23 %
Полска	39 %
Португалија	16 %
Романија	53 %
Словенија	20 %
Словачка	41 %
Шведска	10 %

▼ M4

АНЕКС IIБ

ДИСТРИБУЦИЈА НА КВОТИ ШТО ЗЕМЈИТЕ ЧЛЕНКИ ЌЕ ГИ ДОДЕЛУВААТ ПРЕКУ ЛИЦИТАЦИЈА СПОРЕД ЧЛЕНОТ 10(2)(В) ШТО ГИ ОДРАЗУВААТ РАНИТЕ ОБИДИ НА НЕКОИ ЗЕМЈИ ЧЛЕНКИ ДА ПОСТИГНАТ НАМАЛУВАЊЕ НА ЕМИСИИ НА СТАКЛЕНИЧКИ ГАСОВИ ОД 20%

Земја членка	Дистрибуција на 2% според базата на Кјото во проценти
Бугарија	15 %
Чешка Република	4 %
Естонија	6 %
Унгарија	5 %
Летонија	4 %
Литванија	7 %
Полска	27 %
Романија	29 %
Словачка	3 %

▼Б

*АНЕКС IV.*

**ПРИНЦИПИ ЗА СЛЕДЕЊЕ И ИЗВЕСТУВАЊЕ НАВЕДЕНИ  
ВО ЧЛЕНОТ 14(1)**

▼M2

**ДЕЛ А — Следење и известување на емисии од недвижни постројки**

▼Б

**Следење на емисиите на јаглерод диоксид**

Емисиите ќе се следат или преку пресметка или врз основа на мерење.

**Пресметка**

Пресметката на емисии ќе се врши со примена на формулата:

Податоци за активност × Фактор на емисија × Фактор на оксидација

Податоците за активности (потрошено гориво, стапка на производство, итн.) ќе се следат врз основа на податоци за снабдување или преку мерење.

Ќе се користат прифатливи фактори на емисии. Фактори на емисии карактеристични за поединечна активност се прифатливи за сите горива. Стандардни фактори се прифатливи за сите горива, освен за некомерцијалните горива (отпадни горива, како што се автомобилските гуми и гасовите од индустриски процеси). Стандардните фактори за јаглен специфични за секое наоѓалиште, и специфични за ЕУ или специфични за земја и производител, за природниот гас ќе бидат дополнително разработени. Стандардните вредности предвидени од страна на ИПЦЦ се прифатливи за рафинериските производи. Факторот на емисија за биомасата ќе биде нула.

Ако факторот на емисија не го зема предвид тоа што дел од јаглеродот не оксидирал, тогаш ќе се користи дополнителен фактор на оксидација. Ако веќе биле пресметани фактори на емисија што се специфични за активноста и веќе ја зеле предвид оксидацијата, тогаш не треба да се применува фактор на оксидација.

Треба да се користат стандардни фактори на оксидација развиени во согласност со Директивата 96/61/ЕЗ, освен ако операторот не докаже дека факторите што се специфични за активноста се попрецизни.

Ќе се направат посебни пресметки за секоја активност, постројка и за секое гориво.

## **Мерење**

При мерењето на емисиите ќе се користат стандардизирани или прифатени методи и тие ќе бидат поткрепени со дополнителна пресметка на емисиите.

## **Следење на емисиите на други стакленички гасови**

### **▼ МЗ**

Ќе се користат стандардизирани или прифатени методи, кои ги развива Комисијата во соработка со сите релевантни чинители. Тие мерки наменети за менување на несуштинските елементи од оваа Директива со нејзино дополнување, ќе се донесат во согласност со законодавната постапка со надзор наведена во член 23(3).

### **▼ Б**

#### **Известување за емисии**

Секој оператор во својот извештај за постројката ќе ги вклучи и следниве информации:

А. Податоци за идентификација на постројката, вклучувајќи и:

- Име на постројката;
- Адреса со поштенски број и земја;
- Тип и број на активности од Анексот I кои се вршат во постројката;
- Адреса, телефонски број, број на факс и емаил адреса на лицето за контакт; и
- Име на сопственикот на постројката и на евентуалната матична компанија.

Б. За секоја од активностите од Анексот I што се вршат на тоа место и за кои емисиите се пресметуваат:

- Податоци за активноста;
- Фактори на емисија;
- Фактори на оксидација;

- Вкупни емисии; и
- Неизвесност

В. За секоја од активностите од Анексот I што се вршат на тоа место и за кои емисиите се мерат:

- Вкупни емисии;
- Информации за прецизноста на методите за мерење; и
- Неизвесност

Г. За емисии од согорување, извештајот исто така ќе содржи и фактор на оксидација, освен ако оксидацијата веќе не била земена предвид при развивањето на факторот на емисија што е специфичен за активноста.

Земјите членки ќе преземат мерки за да ги усогласат барањата за известување со некои други, веќе постоечки барања за известување, со цел да се минимизира оптоварување врз работењето што компаниите го трпат заради известувањето.

## ▼ M2

### **ДЕЛ Б — Следење и известување за емисии од воздухопловни активности**

#### **Следење на емисиите на јаглерод диоксид**

Емисиите ќе се следат преку пресметка. Емисиите ќе се пресметуваат преку формулата:

#### **Потрошувачка на гориво × фактор на емисија**

Потрошувачката на гориво ќе го опфати и горивото потрошено од помошната единица. Секогаш кога тоа е можно, ќе се користи фактичката потрошувачка на гориво за секој лет што ќе се пресметува преку формулата:

Количина на гориво содржана во резервоарите на воздухопловот по завршување на полнењето за летот – количина на гориво содржана во резервоарите на воздухопловот по завршување на полнењето за следниот лет + наполнето гориво за тој следен лет.

Ако податоците за фактичката потрошувачка на гориво не се достапни, ќе се користи стандардна метода по нивоа врз основа на најдобрите достапни информации.

Ќе се користат стандардни ИПЦЦ фактори на емисија земени од Упатствата за ИПЦЦ попис од 2006 година или подоцнежните ажурирања на тие упатства, освен кога не се попрецизни факторите на емисија специфични за активноста што ги утврдиле независни акредитирани лаборатории со користење на прифатени аналитички методи. Факторот на емисија за биомасата ќе биде нула.

Ќе се прават посебни пресметки за секој лет и за секое гориво.

### **Известување за емисии**

Секој оператор на воздухоплов во својот извештај според член 14(3) ќе ги вклучува следниве информации:

А. Податоци кои го идентификуваат операторот на воздухоплов, вклучувајќи:

- име на операторот на воздухоплов,
- неговата надлежна земја членка,
- неговата адреса, вклучувајќи го и поштенскиот број и земјата, ако е различна, неговата адреса за контакт во надлежната земја членка,
- регистарските броеви и типовите воздухоплови што се користеле во периодот на кој се однесува извештајот во кој се вршеле воздухопловните активности од Анексот I за кои тој е оператор на воздухоплов
- бројот на сертификатот за воздушен оператор и органот што го издал и дозволата за работа според која се вршеле воздухопловните активности од Анексот I за кои тој е оператор на воздухоплов,
- адреса, телефонски број, број на факс и емаил адреса на лицето за контакт, и
- име на сопственикот на воздухопловот.

Б. За секој тип на гориво за кој се пресметуваат емисиите:

- потрошувачка на гориво,
- фактор на емисија,
- вкупни збирни емисии од сите летови извршени во текот на периодот на кој се однесува извештајот што спаѓаат во рамките на воздухопловните активности наведени во Анексот I за кои тој е оператор на воздухоплов,
- збирните емисии од:
  - сите летови извршени за време на периодот на кој се однесува извештајот што спаѓаат во рамките на воздухопловни активности наведени во Анексот I за кои тој е оператор на воздухоплов и кои полетале од аеродром кој се наоѓа на територијата на земја



членка и пристигнале на аеродром кој се наоѓа на територијата на истата земја членка,

- сите други летови извршени во текот на периодот на кој се однесува извештајот што спаѓаат во рамките на воздухопловните активности наведени во Анексот I за кои тој е оператор на воздухоплов,
- збирни емисии од сите летови извршени во текот на периодот на кој се однесува извештајот што спаѓаат во рамките на воздухопловните активности наведени во Анексот I за кои тој е оператор на воздухоплов,
- полетале од секоја од земјите членки, и
- пристигнале во секоја од земјите членки од трета земја,
- неизвесност

### **Следење на податоците за тон-километри заради целите на членовите 3д и 3ѓ**

За поднесување на барање за доделување на квоти во согласност со член 3д(1) или член 3ѓ(2), сумата на воздухопловни активности ќе се пресметува во тон-километри со помош на следната формула:

тон-километри = растојание × корисен товар

при што:

„растојание“ значи големото кружно растојание помеѓу аеродромот на поаѓање и аеродромот на пристигнување плус дополнителен фиксен фактор од 95 км; и

„корисен товар“ значи вкупната маса на пренесен товар, пошта и патници.

За пресметка на корисниот товар:

- бројот на патници ќе биде бројот на лица во воздухопловот без членовите на екипажот,
- оператор на воздухоплов може да одбере да примени или фактичка или стандардна маса за патниците и натоварениот багаж содржана во неговата маса и документација за рамнотежата за релевантните летови или однапред зададена вредност од 100 кг за секој патник заедно со неговиот натоварен багаж.

### **Известување за податоците за тон-километри заради целите на членовите 3д и 3ѓ**

Секој оператор на воздухоплов во своето барање од член 3д(1) и 3ѓ(2) ќе ги вклучи следниве информации:

А. Податоци кои го идентификуваат операторот на воздухоплов, вклучувајќи:

- име на операторот на воздухоплов,
- неговата надлежна земја членка,
- неговата адреса, вклучувајќи го и поштенскиот број и земјата, ако е различна, неговата адреса за контакт во надлежната земја членка,
- регистарските броеви и типовите воздухоплови што се користат во периодот на кој се однесува барањето за вршење воздухопловни активности наведени во Анексот I за кои тој е оператор на воздухоплов,
- бројот на сертификатот за воздушен оператор и органот што го издал и дозволата за работа според која се вршеле воздухопловните активности наведени во Анексот I за кои тој е оператор на воздухоплов,
- адреса, телефонски број, број на факс и емаил адреса на лицето за контакт, и
- име на сопственикот на воздухопловот.

Б. Податоци за тон-километри:

- број на летови по аеродромски пар,
- број на патник-километри по аеродромски пар,
- број на тон-километри по аеродромски пар,
- избрана метода за пресметка на масата за патници и натоварен багаж,
- вкупен број на тон-километри за сите летови извршени во текот на годината на која се однесува извештајот што спаѓаат во воздухопловни активности наведени во Анексот I за кои тој е оператор на воздухоплов.

▼Б

АНЕКС V

КРИТЕРИУМИ ЗА ВЕРИФИКАЦИЈА НА КОИ УПАТУВА ЧЛЕНОТ 15

▼M2

ДЕЛ А — Верификација на емисии од недвижни постројки

▼Б

Општи принципи

1. Емисиите од секоја од активностите наведени во Анексот I ќе подлежат на верификација.
2. Процесот на верификација ќе опфаќа разгледување на извештајот во согласност со член 14(3) и на вршеното следење во текот на претходната година. Верификацијата ќе се однесува на прецизноста и точноста на системите за следење и на пријавените податоци и информации што се поврзани со емисиите, особено:
  - (а) пријавените податоци за активноста и мерењата и пресметките поврзани со нив;
  - (б) изборот и примената на фактори на емисија;
  - (в) пресметките според кои биле утврдени вкупните емисии; и
  - (г) ако се вршело мерење, соодветноста на изборот и примената на методите за мерење.
3. Пријавените емисии можат да се потврдат единствено ако прецизни и веродостојни информации овозможуваат емисиите да се потврдат со висок степен на сигурност. Висок степен на сигурност бара операторите да покажат дека:
  - (а) во пријавените податоци нема недоследности;
  - (б) прибирањето на податоците било извршено во согласност со важечките научни стандарди; и
  - (в) релевантната евиденција на постројката е целосна и доследна.
4. На верификаторот ќе му биде овозможен пристап до сите места и информации поврзани со предметот на верификација.
5. Верификаторот ќе земе предвид дали постројката е регистрирана во согласност со шемата на Заедницата за еко-раководење и ревизија (EMAS).

## Методологија

### Стратешка анализа

6. Верификацијата ќе се базира на стратешка анализа на сите активности што биле извршени во постројката. Ова од верификаторот бара да има увид во сите активности и во нивната значајност за емисиите.

### Анализа на процесот

7. Верификацијата на доставените информации, по потреба, ќе се врши на местото на постројката. Верификаторот ќе користи проверки на лице место за да ја утврди сигурноста на пријавените податоци и информации.

### Анализа на ризикот

8. Верификаторот, сите извори на емисии во постројката, ќе ги подложи на оценка во однос на сигурноста на податоците за секој од изворите кои придонесуваат кон вкупните емисии на постројката.
9. Врз основа на оваа анализа верификаторот експлицитно ќе ги идентификува оние извори кај кои постои висок ризик од грешка и другите аспекти на постапката за следење и известување кои би можеле да придонесат да се случат грешки при утврдувањето на вкупните емисии. Ова особено го вклучува изборот на фактори на емисија и пресметките што се потребни за да се утврди нивото на емисии од поединечните извори. Особено внимание ќе им се посвети на оние извори кај кои постои висок ризик од грешка во гореспоменатите аспекти од постапката на следење.
10. Верификаторот ќе ги земе предвид сите делотворни методи за контрола на ризикот што ги применува операторот за да го минимизира степенот на неизвесност.

### Извештај

11. Верификаторот ќе подготви извештај за процесот на проверка во кој ќе наведе дали извештајот во согласност со член 14(3) е задоволителен. Во овој извештај ќе се наведат сите прашања што се релевантни за извршената работа. Изјава дека извештајот од член 14(3) е задоволителен може да се даде ако, според мислењето на верификаторот, вкупните емисии не се материјално неточни.

## Минимални услови за компетентност на верификаторот

12. Верификаторот ќе биде независен од операторот, ќе ги извршува своите активности на здрав, објективен и професионален начин и ќе ги разбира:
- (а) одредбите од оваа Директива како и релевантните стандарди и упатства усвоени од страна на Комисијата во согласност со член 14(1);
  - (б) законодавните, регулаторните и административните услови што се релевантни на активностите што се верификуваат; и
  - (в) генерирањето на сите информации поврзани со секој од изворите на емисии во постројката, особено во врска со собирањето, мерењето, пресметката и известувањето за податоците.

### ▼ M2

## ДЕЛ Б — Верификација на емисиите од воздухопловни активности

13. Општите принципи и методологијата пропишани во овој Анекс ќе се однесуваат на верификацијата на извештаи за емисии од летови што спаѓаат во воздухопловните активности наведени во Анексот I.

За таа цел:

- (а) во ставот 3, упатувањето на оператор ќе се чита како да е упатување на оператор на воздухоплов, а во точката (в) од тој став упатувањето на постројка ќе се чита како да е упатување на воздухоплов кој се користи за вршење на воздухопловните активности опфатени со извештајот;
- (б) во ставот 5, упатувањето на постројка ќе се чита како да е упатување на оператор на воздухоплов;
- (в) во ставот 6, упатувањето на активности што се вршат во постројката ќе се чита како да е упатување на воздухопловни активности опфатени со извештајот кои ги вршел операторот на воздухоплов;
- (г) во ставот 7, упатувањето на место на постројката ќе се чита како да е упатување на местата кои ги користи операторот на воздухоплов за вршење на воздухопловни активности опфатени со извештајот;
- (д) во ставовите 8 и 9 упатувањето на извори на емисии во постројката ќе се чита како да е упатување на воздухопловот за кој е одговорен операторот на воздухоплов; и
- (ф) во ставовите 10 и 12, упатувањето на оператор ќе се чита како да е упатување на оператор на воздухоплов;

## **Дополнителни одредби за верификација на извештаите за емисии од воздухопловство**

14. Верификаторот особено ќе утврди дали:

- (а) биле земени предвид сите летови кои спаѓаат во воздухопловна активност наведени во Анексот I. Во оваа задача на верификаторот од помош ќе му бидат податоците за временскиот распоред и други податоци за сообраќајот на операторот на воздухоплов, вклучително и податоци што операторот ќе ги побара од Еуроконтрол;
- (б) постои општа доследност помеѓу податоците за збирната потрошувачка на гориво и податоците за набавеното гориво или горивото што било поинаку доставено до воздухопловот што ја врши воздухопловната активност.

## **Дополнителни одредби за верификација на податоците за тон-километри поднесени заради целите на членовите 3д и 3ѓ**

15. Општите принципи и методологијата за верификација на извештаите за емисии според член 14(3) пропишани во овој Анекс, по потреба, соодветно ќе се однесуваат и на верификацијата на податоците за воздухопловни тон-километри.
16. Верификаторот особено ќе утврди дали во барањето на тој оператор од членовите 3д(1) и 3ѓ(2) биле земени предвид само летовите што фактички биле извршени и кои спаѓаат во воздухопловните активности наведени во Анексот I за кои е одговорен операторот на воздухоплов. Во оваа задача на верификаторот од помош ќе му бидат податоците за сообраќајот на операторот на воздухоплов, вклучително и податоците што тој оператор ќе ги побара од Еуроконтрол. Покрај тоа, верификаторот ќе утврди дали корисниот товар што го пријавил операторот на воздухоплов одговара со евиденцијата за корисен товар која операторот ја чува за безбедносни цели.

---

(1) Сл. весник Ц 75 Е, 26.3.2002, стр. 33.

(2) Сл. весник Ц 221 Е, 17.9.2002, стр. 27.

(3) Сл. весник Ц 192 Е, 12.8.2002, стр. 59.

(4) Мислење на Европскиот парламент од 10 октомври 2002 година (сè уште необјавено во Службениот весник), Заеднички став на Советот од 18 март 2003 (Сл. весник Ц 125 Е, 27.5.2003, стр. 72), Одлука на Европскиот парламент од 2 јули 2003 година (сè уште необјавена во Службениот весник) и Одлука на Советот од 22 јули 2003 година.

- (5) Сл. весник Ц 242 Е, 10.9.2002, стр. 1.
- (6) Сл. весник Ц 33 Е, 7.2.1994, стр. 11.
- (7) Сл. весник Ц 130 Е, 15.5.2002, стр. 1.
- (8) Сл. весник Ц 167 Е, 9.7.1993, стр. 31. Одлука, заедно со измените преку Одлуката 1999/296/ЕЗ (Сл. весник Л 117, 5.5.1999, стр. 35).
- (9) Сл. весник Ц 41 Е, 14.2.2003, стр. 26.
- (10) Сл. весник Ц 377 Е, 31.12.1991, стр. 48.
- (11) Сл. весник Ц 257 Е, 10.10.1996, стр. 26.
- (12) Сл. весник Ц 184 Е, 17.7.1999, стр. 23.
- (13) Сл. весник Ц 96 Е, 12.4.2003, стр.16.
- (14) Сл. весник Ц 140 Е, 5.6.2009, стр.114.
- (15) Сл. весник Ц 240 Е, 24.8.1992, стр. 1.
- (16) Сл. весник Ц 275 Е, 25.10.2003, стр. 32.'
- (17) Сл. весник Ц 49 Е, 19.2.2004, стр. 1.
- (18) Сл. весник Ц 240 Е, 24.8.1992, стр. 8.